99

Масса а мехкашкара пролетареш, вlашаrlкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парти Нохч-Гlалгlай обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 86 (4566). | ЕРА, 18 июль, 1968 шу. | Мах 2 кап.

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

ДЕРРИГА КХОАЧАМАШ ОАРЦАГlДАХА!

ПРОИЗВОДСТВО ЭРГАЙОАХАШ ТОАЯРАХ ТАР МА ЛУ ДУКХАГlА ПАЙДА ЭЦАРА ХЬАКЪЕХЬАРА · ГРОЗНЕНСКИ ХИМИЧЕСКИ КОМБИНАТА КОЛЛЕКТИВА

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

Грозненски химически комбината · коллективо, Iилма-технически прогресс сихъяра хьакъехьара партен правительстван решенеш кхоачаш а еш, производство эграйоахаш тоаярах тар ма лу дукхагlа пайда баккхара тlехьара болам боаржабаьб.

Технологически процессаш эргайоахаш тоаяра наькъаш кlаьа ца лууш лехарь, хlанзарча схемаш та анализ яра, производства чухьара кхоачамаш хьагучадахара лаькъе комбината къахьегамхой творчески хьинари инициативаш лакхъяра Iалашдаьд лакха технико-экономически хьокхамаш доххига. Пятилетка шин шера хlавал севгlа массеха миллион сома маькха продукци лаькхай. Продукци хьаярга дlабода нах лохбарах кходаь ахча 1420 эзар сом хилар. Къахьегама овсарле 21,9 процент лакхъьай.

Алхха укх тlехххьарча 2 шера юкъейхьай 1,5 миллион севгlа сома экономически эффект йола 77 йоккха организационно-технически мероприятии 665 эзар сома экономически эффект йола 1408 рационализаторски предложенни. Фондаьна мал хьалур 20 процент хlеамдlаькхад.

Товарни продукци цхьан сома лоархlаш кенит хьолар духьа. доаттабеча къовсаме Московски мехкадьтта чакхдоахача завода балхлой коллектино перда дlадоладаь къахьегама гlулакх хьал а лоацаш, цу гlулакха шерра пропаганда йоаржалй комбинато. Творчески коллективаш хьахиннай цехой, службай, отделий, Центральни лаборатори болхлой юкъе а болаш. Цу коллективаша бокъонна анализ и къахьег-къахьегача схемашта, уллашта, агрегаташта, апишаш дола Iилмаш тоххамаш лу, документаш кийчъе. Дукхача моттигашка из дlара юкъеунда Iилма-теххама институташ.

Хlанз производства торопаш бокъонца йиза а йиза керда предложенеш екнай эффективность на могга лакхъяра къовсам боаржабара хьакъехьа. Производство эргалькхха тоаргlбола керда ластамаш белгалдаь, хьалда мероприятеш кийчъяй процессашта интенсификаци яра, оборудовани эргайоахаш тоаяра, хlара производстверен кертерча цехашкарен продукце дикал тоаяра чакхьяш.

Фенол доаккхача моттиге Центральни заводской лаборатори инженераш, цеха хьалха латтераш, конструкторски отдела болхлой, къыбораш юкъе а болаш йолча творчески бригадо кийч а яь толаме чакхйоахаш я мезатила ацикаx фенол дlендора технологи. Кийч а яь, белгалдаьа дlаоттальча оборудованена модернизаци яра наькъаца изопропилбензола окислени яра процесса интенсификаци ергйола наькъаш. Хlанзалo схемаш эргайоахаш тоаяра лара тlа полиэтилена производствана интенсификаци ер я полимеризаци хадданза болча процесса тlа яххара, юлаш дола маркхалаш хувдара, кхыча мероприятей чотах.

Шой кхоачамийн торонийн чот а яь, хьалха латтарийн новаторийн предложенеш йийца а йийца, комбината коллективо лаьрхlад еррига производствений звеньякха творчески инициатива шерра дегlайоалара тlехьара болам боаржаба, укх тайпара социалистически декхараш тlаецад шийна:

1. 1968—1970 шеранашка производства боарам лакхбелга (1967 шерацa нийсбича) Iалашлеш йолча организационно-технически мероприятей комплекс юкъеяхьа:

фенолаш ацетонаш — 15—20 процент
полиэтилена 20—25 —»—
синтетически спирта 10—»—
дубителя 20 —»—
ректипени ацетона 20—»—

Пятилеткагlа планаш севгlа ахча кхода — 5 миллион сом. 1970 шу чакхдоалаш товарни продукце цхьан сома лоархlаш 3,3 кепит кходелга вlаштlехьлакха.

2. Еррига арахехача продукци дикал тоае, цу хьакъе:

а) тахка а техка, 1968 шера мезатила окись йоалаш дола фенол арахепа а 1969 шера 1 июле дена юкъейоалаеш йолча керлача ГОСТ-а проекте вlадекхарашка хьежжа из хулга Iалашде а;

б) технологически процесс эргалькхха тоаяра, еррига комплекс цахаддаш кийчъелга юкъедоладара, из изопропилови спирта тlа яххара чотах 1970 шера лакхагlча сортий маркаех долча полиэтилена 50 процент доаккхилга вlаштlехьдиккха.

3. Къахьегама овсарле пхе шера 45 процент лакхье.

Производства эффективность лакхъяр, производствана интенсификаци яра наькъаца из эргалькхха тоаяр, продукце дикал наькха творчески хьинарь чотах тоаяра чlоагlа перспективни гlулакх а партен правительстван промышленноста къахьегамхошта хьалхашка оттадьча декхараш из яххара а хилар терхал а еш, комбината коллектив республика еррига предприятешн чехкара цхьан тайпара йола предпиятешн тlахьех производство дlахо эргайоахаш тоаяра тlехьара болам боаржабара.

Декхарийн кийчо а дойла, тlийца Грозненски химически комбинате цхьоагlа ...

ГРОЗНЕНСКИ ХИМИЧЕСКИ КОМБИНАТА КОЛЛЕКТИВА ИНИЦИАТИВАХ

КПСС ОБКОМА БЮРОС, НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА, ОБЛСОВПРОФА БАЬ СОЦАМ

Грозненски химически комбината коллективо, Iилма-технически процесс сихъяра хьакъехьара КПСС ХХIII-ча съезда решенеш кхоачашьеш, лlабоаржабаьб производство эргалькхха тоаярах эгара тlех экономически пайда эцара болам. Пятилетка шин шера, процессай технологи эргалькхха тоаяра тlехьа претприяте коллектива творчески хьинар хилар, процессашта чура торонаш тучалхар балхаш толаш, комбинате планал севгlа массеxх миллион сома маькха продукци арахийнай, цунах шийн, lабола мах лохбара чотах 1430 эзар сом ахча кходаь, къахьегама овсарле 21,9 процент лакхъяй. Цу тайпа чула претприятехьа юкъейоалаяй шера лаьрхlа 1,5 миллион сомал севгlа экономически пайда бенна 77 йоккха организационно - технически мероприяти, 665 эзар сома экономически пайда бенна 1408 рационализаторски предложени. Предприяте фондоотдача 20 процент лакхъенай.

Сома маькхача товарни продукцена тlера кенит кходара тlехьарча къовсаме Московски мехкадьтта чакхдоахача завода болхлой коллективо тlадоладаь къахьегама гlулакх хьал а лоацаш, Грозненски химически комбината болхлоша социам баьб производство эргалькхха тоаярах 1968-1970 шеранашка организационно - технически мероприятей комплекс юкъейоалаярах чотах производства боарам (1967 шерацa нийсбича) лакхбелга Iалашде:

феноли ацетони 15—20 процент.
полиэтилен 20—25 —»—
синтетически спирт 10—»—
дубитель 20 —»—
реактивни ацетон 20 —»—

Пятилетке планал севгlа 5 миллион сом кходе.

1970 шу чакхдоалаш сома маькхарча товарни продукцена тlера 3,3 кенит кходе.

Пятилетке къахьегама овсарле 45 процент лакхье.

Еррига арахецача продукце дикал лакхье, цунца 1969 шера 1 июле дена юкъейоалача кердача ГОСТ-а, проекта дlадехарашка хьежжа йола фенол 1968 шера мезитай хьажа а кардерзе а;

полиэтилен лакххара процесс эргалькхха тоаяра чотах 1970 шера цу продукта 50 процент лакхача сортех йола маркаш арахепа.

КПСС обкома бюрос, Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Советo, облсовпрофо соцам бу:

1. Производство эргалькхха тоаярах эгара тlех экономически пайда эцара социалистически яхь дlайолаяьча, еррига производственни звеношка боккха экономически пайда баккхара тlехьара яхь дlайолаяра республика промышленноста предприятей еррига коллективаш тlахьийтача Грозненски химически комбината коллектива инициатива могайойла.

2. «Грознефтехимзаводы» ахача объединене а кхыча предприятей а кулгалхой, тlаьха шийта кхыйола производственни объединенеш, министерствош, ведомствош, предприятеш декхаройла цу ца боккха мах бола инициатива шерра дlаяоаржаергйола гlулакхаш тlаьца, белгалдаьха гlулакхаш кхоачаш дена новкъостал де, болхлой, инженерий, техникий хьинар хамогта лакхде, процессаш эргалькха тоаяра, оборудоване интенсификаци лакхъяра, еррига производственни участкашка къахьегам дика дlаотта гlулакхаш вlаштlехьбаккхара чотах экономически эффективность дукхагlа хилийтара, продукце дикал лакхъяра цар творчески низ тlа е бохийташ.

3. КПСС горкомашта райкомашта, профсоюзий отраслени обкомашта, профсоюзий комсомольски организацешта тlадуллала химикаш дlадоладь лоархlам бола гlулакх хьалхоцаш бакха баргбоаца организаторски массово-политически болх коллективашка бар дlахо а производство эргалькха тоаярах промышленносте лакха технико-экономически хьокхамаш лахарах болхлой, инженерно-технически болхлой, гlулакхерлах сарцагlбахар.

4. Республикански газетий редакцешта, радиовещанен телевидение комитет декхаройла йойла производства эргалькха тоаярах эгара тlех экономически пайда эцара тlехьара яхь хадданза цунца.

КПСС Нохч-Гlалгlай обкома секретарь С. АПРЯТКИН.
Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совета председатела заместитель А. СЛЮСАРЕВ.
Облсовпрофа председатель метта П. СЕЛИЦКИЙ.

СУХАЛБЕ, ГlИШЛОШЪЕР

Нохч-Гlалгlайчен республике къаьстта дукха хьалхъю укх шера промышленни объекташ, берий учрежденеш, школаш, нах чубаха цlенош, кхыйола лоархlаме гlишлош. Укх шера хьал а яь болх бе дlайолленнай Ардунски кхачаш машинашъеча завода нехий блок, Грозненски № 3 йолча ТЭЦ яй. Дукха ха йоацаш хьал а яь болх бен а Вознесенски газобензиновни наводен Грозненски внеплощадочни канализацен хьалхара аргlаш. Республика халкъа боалама керттера фондаш хьалхарча ах шера лакхъеннай 34,3 миллион сом. Паччахьалкхен средствай чотах хьалхарча ах бетта республике хьолаль нах чубаха цlенош 35,1 эзар квадратни метр я, е сонаха цу юкъа даьчарел 13,2 эзар квадратни метр дукхагlа.

Дукхача гlишлош · монтажни организацешa тlехкоачашъяй цаз бетта план. Къаьстта дика къахьегама толамаш даьхад ах шера план 112 процент кхоачашъяьча «Грознефтехимремонтстрой» треста, план 107 процент кхоачашъяьча «Чечингушводстрой» гlишлошъеча управлене, кхычар. Миттa толамаш даха цу гlишлошъеча организацей мишта вlаштlехьдаьннад хьахьокх «Грозпромстрой» треста «СМУ-4» коллективо беча балхага хьежача. Гlишлой - монтажни управлене партийни организаце керттера теркам тlабахийтаб укхаза хlара объекте, гlишлой-монтажни участке къахьегам онйса вlаштlехьбаккхара. Ер шу дlадоладелча дешз лакхача темпашца, ритмично бу болх, халача балхашта дукхагlа механизаци а еш. Iилмаш дарда тlа вlаштlехьбаккхаб къахьегам. Гlишлош-монтажни балхаш деча дукхагlйолча участкай балха юкъехкхьай сетевой график, гlишлош хьалхеттий дикагlйола методаш. Миттa шоай болх вlаштlехьбаьккхаб тlехьа ца мелча кхача гlишлой организацена а.

Цхьабакъда, республикерча кхыйолча гlишлош-монтажни организацешна билаз пайда хила шоай торонах. Хlанз гlишлошъелга эттара чlоагlагlа сихденнача хана дукха ха йоаш болх ца бен. Деттийна пайда яцаш дукхача механизмех. Цуллухь чlоагlа лоха я къахьегамь овсарле, кхоачашъяш лоархlаме объекташ хьинахьа эксплуатаце Шазара графикаш.

Капитальни гlишлош хьалхара республикана хьахийнача 79,1 миллион сомах 80 процент мара пайда ийцабац. Шоай низаца дешн гlишлош-монтажни балхий ах шера план 59 процент мара кхоачашъяьбац «Грозхимнефтестрой» тресто, хlаьта «Грозпромстрой» тресто — 69 процент, «Чечингсельстрой» тресто — 86 процент. Наха чубаха цlенош хьалделга къаьстта чlоагlа эсала леладу ах шера план 30 процент мара кхоачаш ца яьча «Грозпромстрой» треста СМУ- 2, 67 процент мара план кхоачаш ца яьча «Грозпромстрой» объединене домостроительни комбинато, кхычар. Мишттача темпашца гlишлош хьалъелга дlахо за мегаргдолаш дац.

Гlишлош сихха хьалъяра гlулакха чlоагlа новкъарле ю кхоачам хиллал материалаш ца хиларе. аралена цхьайола материалаш брак йолаш хиларе. Гlишлошъерашта на эшша хилаш цемент, кlир, кхыйола гlишлош-материалаш. Из бахьан долаш гlишлошъерий дукха ха йоа.

Республике хьалха латтача гlишлош-монтажни управленей коллективашa сетевой график балха юкъе боалара, Iилман дарда тlа къахьегам вlаштlехьбаккхара йолха опыт Iоаяьй. Бакъда, дукхача организацешна цу дикагlйолча методех пайда эцаш, кулгашца деча халача балхашта механизаци яц. Из бахьан долаш къахьегама овсарле лаха хул, гlишлош хьалъеча дlайода ахча илалах лаьрхlачул дукхагlа хул.

Гlишлош сиха а дика а хьалъяра гlишлош-монтажни управленей, участкай начальникашa, прорабашa, мастерашa дикагlйола методаш балха юкъехкхьа еза. Чlоагlа лоархlаме гlулакх да тlаийна социалистически декхараш пачхахьалкхен плани толамца кхоачашъяр хlара болхло сармагlбаккхар. lенхаштта къонсам лоаттабе беча брак йолаш гlишлош хьальйтара, цу даькъе цахазаш тlахьожам лоаттабо декхаройла я гlишлой участкашкара тlахьожама постам.

Цхьаккха дича а ла мегаргдолаш дац цхьайолча гlишлошъеча организацешна башении кранех, кхыйолча механизмех керттера пайда ца эцар. Цхьаккха балха сахьат ца дойтара тlехьаль хила еза хlара гlишлошъечун йила.

Хlана эттора дукхагlа гlишлош-материалаш эца ха я. Из дикдаления йиш яц. Гlишлош-материалаш еча комбинатий, заводий, кхыча организацей кулгалхоша. Шоай бехках гlишлошъерашта хьовсам ца хилийтара бераига низ тlабахийта къахьега еза.

Хlана предприяте даьхача толамий керттера хьокхам ба реализаци яь продукци. Цхьаккха предпонятие хиха йиш яц аьшкабетона нахелента, аппарета, кхыйолча гlишлош-материалашта реализаци яра план кхоачаш ца еш. Къаьстта теркам тlабахийта беза продукце дикал лакхъяра.

Гlишлошъерашна ритмично болх байтара чlоагlа lеткъаш за проектни организацешна шоай ханнахьа проектни документаци да хилийтар, проектайта дукхе дукха кхоачамбоацарен хилбадар. Кхы а чlоагlне лела гlишлошъерийтех заказчикаштеш юкъера бухашаш, цар шоайна шоай новкъостал де деза.

Хlана ахкал хана хийнца шин семенегlа болх бе йиш а я. Цу гlулакха хинна чlйла а яь, республикерча массайолча организацешна сихха вlаштlехьдаккха деза шин сменагlа болх белга. Дарa къонсам лоаттабе беза каст-каста бохалой тувцабалара, тоаа ева къахьегама дисциплина, лакхъе ера гlишлошъеча нахрий аватгlишлош.

Гlишлошъеча организацей кулгалхоша, специалисташа къаьстта йоакхо а еза пусковни объекташ ханнахьа хьалъяь цхара. Цхьа гlишлош хьалъяь хикхалехьа хьыча гlишлошва бохдоли дlахьешабелга ла мегаргдолаш гlулакх дац.

Партийни, профсоюзни, комсомольски организацешна цахаддаш тlахьожам лоаттабе беза тlаийна декхараш мишта кхоачашду хьажаш. Шерагlа социалистически яхь йоаржаяра, даьхача толамий ханнахьа иcогаш яра дукхагlа теркам тlабахийта беза цар. Хьалха латтарий опыт дlайоанийта, къахьегама дисциплина телхаерашна, брак ераша лира къонсам лоаттабе декхаройла ба уж.

Ахе шера план ханаьд хьалха кхоачашъяра лоархlамерча укх шера цхьаккха гlишлош-монтажни организаци хила йиш яц пачхахьалкхен плани социалистически декхараш кхоачаш ца деш.

ТАДЖИКИСТАНА къулбехьарча боахамашка комсаш кхьчай. Шаартузски района «Ок-Алтын» ахача колхозе маьлха сом чуэца белабеннаб. Дото бесарча фегарча лайнераша таджикски комсаш деляераша кхедь беркат Сибирегlеx, Дальни Востока, Крайни Севера промышленни юкъметтигаш кхоачадерга. Республика керттерча комсий бешамаш леланча зоилех цхьа зона йолча Шаартуза комсаш леляераша укх шера бархllаь тоннаш тlех комсаш чуэцаргъя.

СУРТА ТlА: комсомолка Сафаргуль Джураева комсаш чуэцаш йоаш.

В. Стеченцева сурт.
ТАСС фотохроника.

ДЕШАРХОЙ—КХАШКА

Цхьа дика оамал я Назарена района Сурхотlарча юкъерча школе дешача берий. Шерра-шера юртбоахама къахьегамхошта новкъостал кхашка тайп-тайпара балхаш деш хул уж. Дlайийнача хlамашта оасар ду. Йол хьокх, цох аргlаш ду, мишта хь дl. а.

Укх аьхни а дешара шу чаьх а даьнна хlа аьнна каникулаш дlайолалуша а бахар кхашка балхаш ле. Цар ле лаьрхlачох керттердар фуд аьнна гlашен мошах доаттар Iалашделга да.

Йол хьокхача ... дешарх... Ахьмаза, Даниев Гlахlира, Аушевгlар Абукарен Салманен, кхычар. Цхьаьна хlаьнах бlу ца къонсам доаша ле хьинар ду цар.

Царна ца хоар дlахьеха, новкъостал де кийча болаш ба тракториста Боков Ахьмад, Богатырев Султан, стогометатель вола Муцольгов Нухьа. Уж нах шоаша бевзие а Iимерза а хьарах кхь а дикагlа къахьега дог доагlа дешархой.

Р. АУШЕВ.

СУРТА ТlА: стогометатель Муцольгов Нухьа (аьттехьарвар) школьник Богатырев Уматтгири аргlа дан боаш.

Автора сурт.

Шозлагlа культураш дlаер

Ялат оаквг1а чуийца доккхаве гlулакха чlоагlа терие оа бо республика кхаа нолдараш. Цхьаболда кхыдола балхаш а дицлойтак цар. Цудукха дерригa балхаш комплексно чакхдаха гlерт механизатораш. Ялат чуийцача цу сахьата ца хеал йистешка хьаьа, мишта кхь.

Дика вlаштlехьбенинхай шозлагlа культураш дlаере бакх Грозненски района механизатораша.

Цхьабоккъе, укх сводка хьегейт дукхахча районий боккхамаш цу гlулакха терийгlа синаргlа цу белле. Шоай тlахкасача республике 27 эзар гектар тlа дlайийнар шозлагlа цу культураш, е пхоьх 60 процент.

Геттара лелла леладу из гlулакх Малгlабика, Сунженски, Ачхой-Мартана районий боахамаш. Хlаьта Шелковской, Урус-Мартана боахамашка лаьтта аьла боалламе хlолаш дlайийна цу боахамаш дукха юкь болийт.

Цуа севгlа цхьадолча боахамий кулгалхой, специалисташ хьинара дерриганa балдаш комплексно ладерггдола хьалаш вlаштlехьдолзаш бац. Цудукха, тlехьадлуй ялат чуийца мукъадьаьна лаьтта ахо а аьха шозлагlа юю культураш дlаер.

Механизаторашa аххха дlадаха дo тероам тlабахийта декхаройла а партийни, советеи, юртбоахама органаш. Лаьтта аккар. шозлагlа культураш дlаер кешначха ченкошкхах деза.

Ялат чуийцача шозлагlа культураш дlаерa йол:

СВОДКА

Районаш	Ахьад	Шозлагlа культураш дlаера еза	Дlайийнар
Ачхой-Мартана	2381	3000	1698
Грозненски	8312	10000	7394
Гудермеса	2370	2500	2147
Малгlабика	300	1800	300
Назарен	500	1700	360
Наурски	5041	4500	4096
Сунженски	3000	8500	2900
Урус-Мартана	3946	4000	2338
Шаьла	2300	4400	2280
Шелковской	7240	4600	3340
«Грозвино» совхозаш	2576	585	1203
«Скототкорм» треста совхозаш	558	200	300

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ МЕХКИЙ ПАРТЕЙИ ПРАВИТЕЛЬСТВАЙИ КУЛГАЛХОЙ ВlАШАГlКХЕТАР

Укх шера 14-чен 15-чен июле Варшаве вlашагlкхийтта хилар Болгаре Халкъа Республика, Венгерски Халкъа Республика, Германски Демократически Республика, Польски Халкъа Республика, Советски Социалистически Республикай Союза партейи правительствайи кулгалхой.

Вlашагlкхийттача дакъа лоацаш хилар:

Болгарски коммунистически парте Центральни Комитета Хьалхара секретарь. НРБ Министрий Совета Председатель Тодор Живков; БКП ЦК Политбюро член, БКП ЦК секретарь Станко Тодоров; БКП ЦК Политбюро член, БКП ЦК секретарь Борис Велчев; БКП Политбюро член, НРБ Министрий Совета Председатела заместитель Пенчо Кубадинский.

Венгерски социалистически болхлой парте ЦК Хьалхара секретарь Янош Кадар; ВСРП ЦК Политбюро член, Венгерски революционни болхлой - ахархой правительства Председатель Ене Фок.

Германе Социалистически единии парте ЦК Хьалхара секретарь, ГДР Пачхахьалкхен Совета Председатель Вальтер Ульбрихт: СЕПГ ЦК Политбюро член, ГДР Министрий Совета Председатель Вилли Штоф; СЕПГ ЦК Политбюро членни кандидат, СЕПГ ЦК секретарь Герман Аксен.

ПОРП ЦК Хьалхара секретарь Владислав Гомулка; ПОРП ЦК Политбюро член, ПНР Пачхахьалкхен Совета Председатель Мариан Спыхальский; ПОРП ЦК Политбюро член, ПНР Министрий Совета Председатель Юзеф Циранкевич; ПОРП ЦК Политбюро член, ПОРП ЦК секретарь Зенон Клишко.

Советски Союза Коммунистически парте ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев; КПСС ЦК Политбюро член, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный; КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин; КПСС ЦК Политбюро член, Украина КП ЦК хьалхара секретарь П. Е. Шелест, КПСС ЦК секретарь К. Ф. Катушев.

Вlашагlкхийттача дакъа лоацаш хинарашa дийцар цар юкъарча хьаштий предмет хулаш дола дешаш, марксизма-ленинизмаи пролетарски интернационализмаи ларда тlа дlахо а вежарашха дола гlулакхаш массе а оагlорахьа дегlадоаладе, социалистически система, цул цхьоагlон из кхоталлара чlоагlде хьадда шоай доlам хилар а.

Вlашагlкхийтта йоаккхача хана дагабьалар дунен халкъашта юкъерча, Европе мьшари кхерамзлен Iалашъяра йоагlача эгара актуальни йолча проблемай, дунен коммунистически болхлойн болама проблемай хьакъехьа. Берригача низаца белгалдаькхар империалистически агресса гlулакхаш дlахо хьош латтача хана, къаьстта Вьетнамен Гаргарча Малхболен, социалистически мехкашн деррига антиимпериалистически низаш кхотьацаза дарг ца хилар. Вежарашха дола мехкий партейи правительствайи викалаша къаьстта теркам тlабахийтаб диверсей наькъаца цхьацадолча мехкашка социалистически строй йохае, хlаьта мишта социалистически пачхахьалкхенаш вlашагlтохаш дола идейни союзнически Бувзамаш мелде гlерта агрессивни империалистически низаш дукхагlа хьара.

Вlашагlкхийттача дакъа лоацаш хинарашa пролетарски интернационализма уйлаша хоам бир шоай мехкашкарча хьалах, Чехословакера событеш лакхъяларах, Чехословаке Коммунистически парте Центральни Комитета адресах цхьана йадаь кисьмo а лахьийтар.

Социалистически пачхахьалкхенийн партейи правительствайи кулгалхой Варшаве вlашагlкхетар дlадахар вежарашха lымерза, lенча дегаца, бакъа барт цаl болаш, доттагlалца.

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА СЕССИ

17 июле Москве Союзий Цlен колонни зале хьайийлар вордхlазлагlа хержача РСФСР Лакхехьарча Совета кхоаллагlа сесси.

lуйрийна 10 сахьат даьнна ха. Депутаташец хьашлашеи дlаьхдаь тlоарaш а тохаш бозбаь тlаза президиуме хьагучабаьнна новкъостий Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, Д. Ф. Устинов, Ф. Д. Кулаков, М. С. Соломенцев, мишта РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума председатела заместителаш, РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума секретара заместителаш, РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума членаш, Российски Федерацe правительства членаш.

Сесси хьайийллар РСФСР Лакхехьарча Совета председатела депутата М. Д. Миллионщикова.

Сессе дакъа лоацраша хьал а гlайтта сийдар укх шера кхелхача РСФСР Лакхехьарча Совета депутатий П. А. Прозорова, В. А. Серова, П. С. Шевнова.

Мандатни комиссе доклад чlоагlаьвчул тlехьагlа депутаташа тlаийцар сессе регламент, чlоагlйир ден повестка. Сессе дувца оттаду ер дешаш:

1. 1968 шера пачхахьалкхен план кхоачашъяра леламах йола РСФСР яйгача промышленноста министерства отчетах.

2. Федерацe юртий поселковни советех йолча РСФСР закона проектах.

3. РСФСР Лакхехьарча Совета массаьрча комиссей положене проектах.

4. РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Указаш чlоагlделга.

Дувца оттадаьча хьалхара дешах доклад е дош ду РСФСР яйгача промышленноста министра Ф. Я. Холостова.

Докладах йолча пребешка къамаьлаш дир КПСС Ленинградски горкома секретара Ю. М. Заварухина, «Парижская коммуна» ахача московски кога гlирса фабрика заготовщицас Л. В. Балдовас. Мосгорисовета председатела хьалхарча заместителa В. П. Прохорова, КПСС Горьковски обкома хьалхарча секретара Н. И. Масленникова, Канска боамбе кlадий комбината мастерa гlончас Т. А. Ошмариниас, КПСС Краснодарски горкома хьалхарча секретара В. А. Чепкова, КПСС Ивановски обкома секретара В. Г. Климова, Куйбышевски горисполкома председатела А. А. Россовсе.

18 июле РСФСР Лакхехьарча Совета сессе дlахо а ший болх бербе.

(ТАСС).

КХОАЧАШДУ ШОАЙ ДЕКХАРАШ

«Октябрьнефть» НПУ нефтедобытчахоша хьинар хьо ца деш кхаьчнехь пятилетка кхоалагIча шера план кхочашъяра. Доккхий социалистически декхараш тIалаьцна цар укх шера, планал совгIа даккха лаьрхIад 3 эзар тонн совгIа «Iаьржа деши», хIаьта газ 500 эзар кубически метр.

Локха къахьегама толамаш лахад тха коллектива пятилетка кхоалагIча шера хьалхарча ялх бетта. Ах шера планал совгIа даьккха мехкдаьтта пхи эзар гаргга тонн я. хIаьта планал совгIа яьккха газ 700 эзар совгIа кубически метр я. Гуш ма хиллара шера тIалайна хиина социалистически декхараш тIехкхоачашдаьд. Къахьегама овсарлен план 3,7 процент тIехкхоачашъяьй, хIаьта хьалойккхача мехкдаьттаген газаген тIайбода мах планах лаьрхIачул 1,8 процент лохагIа ба. Из бахьан долаш паччахьалкхенна кхолаь алча 40 эзар сом да. Мехкдаьттен гази тIаккхьийтара ах шера план 103,1 процент кхочашъяьй.

КарагIдаьнначох кхоачамбаь Iеш бац мехкдаьтта промысловое управление бохалой. ДIахо йолача хана кхы а лакхагIа толамаш лахара чIогIа хьовсам лоаттадаь цар. Цу лакхе гучаяха аьа чура резерваш, балха юкъехьаргья керда техникен технология, автоматизацие механизацие ерзъа дуккхача халача процессашта. Укх шера чакхъяккхай 127 геолого-технически мероприяти. Из бахьан долаш лаьрхIачул совгIа даьккха мехкдаьтта 2 эзар тонн я. № 37 йолча скважине геолого-техническое мероприяти чакхъяьккхачул тIехьагIа дийнахь-буса доаккха мехкдаьтта 3 тонн совгIалар. Мехкдаьтта совдаккхара уж санна йола мероприятеш кхы а иттаи йолча скважинашка чакхъяьхай.

Ер шу доладелча денз хьалха мехкдаьтта ца луш лаьттачу 20 совгIача скважина капитальни ремонт яьй. Из бахьан долаш даьккха мехкдаьтта пхьа эзар совгIа тонн я. Укх юкъейсача ялх бетта из мессел кхы а мехкдаьтта доаккхаргда цу скважинашкара.

Технически прогресс производствана юкъекхахьара а дукха бIлхаш даьд НПУ коллективо. Телемеханизированни Гудермесски промыслашка дика лел тIоавашта искусственни низ тIалоаттабара гIулакх. Из бахьан долаш беттагара беттага лакхагIа хул доаккха мехкдаьтта. ХIара дийнахьи буси цу промыслашка тIоавашка чуухийта хьй 5 эзар кубически метр я. Цулуухьа ер шу доладелча денз 14 эзар тонн тIаккхийтад хьалоаккха мехкдаьтта. Скважинашта поверхностно-активни веществашца обработка я. Цу гIулакхо а дукха пайда бу производствана.

Мехкдаьтта промысловое управлене массайолча промыслашка, цехашка халача производственни процессашта автоматизаци мехкашка ю. Ерригача скважиний эксплуатационни фонда телемеханизаци яьй совгIа, массайолча насосни станцешта автоматически управлени хургйола гIулакх даьд. Автоматизаци яьй шина резервуарни мехкдаьтта парка, мехкдаьтта хьагулдеча сепарационни установкашта. Из бахьан долаш къахьегама овсарле дика лакхъеннай, хьадоаккхача мехкдаьттаген газаген тIайбода мах лохбеннаб.

Техникен технологи эргайоаккхача дикка дакъа лаьцад коллектива рационализаторашта, новаторашта. Iалдахача ах шера рационализаторашта производствана юкъебихьай 273 рационализаторски предложени. Цар паччахьалкхенна баь пайда 50 эзар сом да. Цар хIайзалехьа кхоачашдаьд шера тIайца хиина социалистически декхараш.

Иштта лакха къахьегама толамаш лахача «Октябрьнефть» НПУ промыслашта юкъе хьалха латт коммунист С. Г. Агамиров керта латта телемеханизированни промысла коллектив. Хьалхарча ах шера планал совгIа цо даьккха мехкдаьтта 2.730 тонн я, хIаьта планал совгIа яьккха газ 430 эзар совгIа кубически метр я. Къахьегама овсарле 3,9 процент лакхъяьй цо, хIаьта хьадоаккхача мехкдаьттаген газаген тIайбода мах лохбара план 7,8 процент тIехкхоачашъяьй. Цо паччахьалкхенна кхолаь 61,3 эзар сом. Нига хIара сменагIа нормаш тIехкхоачаш а ец, хьинаре къахьегарах белгалбаьнна ба операторашь ия. Дудошкин, Юсупов, Набикулин, Хандиев, мастераш ия. Сикючлев, Ноговиков, геологаш ия. Крюкова, Данилова, кхы дуккха бараш.

Иштта дика къахьегама толамаш даьхад «Гойт-Корт» яхача къончача промысла коллективо. Хала хьалха кхоачашйир цо хьалхара ах шера план, планал совгIа 1.745 тонн «Iаьржа деши» а доаккхаш. Арахецача продукцега тIайбода мах лохбарах ялх бетта цо паччахьалкхенна баь пайда 26,6 эзар сом да. Рационализаторий болх дикка вIаштIехьа а баьнна, лакха толамаш дахарах цу къонача коллективна хьожалой мехкдаьтта промысловое управлене хьалхара премий.

Мехкдаьтта доаккхарий болх хьовсам ца хулийтаи ритмично хIайбаккхийтара хьинар кхо ца деш къаьхьийгад лаьттан кIалха скважинашта ремонт еча ремонтникаша а. Ер шу доладелча денз цар лаьттан кIалха ях ремонт 450 совгIа я. цар 441 ремонт йиллача хана хьалха чакх а яьккхай. Ремонт [illegible] плана 128— [illegible] процент кхоачашъяьй цар.

Хьалхара ах шу [illegible] денош [illegible] хилар «Октябрьнефть» НПУ [illegible] бурувдеттаргаша бурув а теха Гудермесерча № 178 йолча скважинера йоккха мехкдаьтта кIеж техар. Дийнахь-буса цо лу мелави мехкдаьтта 7 бIаь тонн я. Цу скважино хьакъехкар мехкдаьтта дакхара Гудермес йоккха перспектива йолаш хилар.

Даьха къахьегама толамаш кхы а лакхагIа хила йиш я, нагахь санна цхьадола кхоачаменчахьараш балха тIа ца нийсларе. Хьуна материалаш, цемент, транспорт, цементировочни агрегаташ, запасни оаткалаш ший ханнахьа ца хилар бахьан долаш болх ца беш сайна латта эзаш хул дукха скважинаш. Цулуухьа кIаоаттагIа хул хьадоаккха мехкдаьтта. Уж [illegible] дIадаккха [illegible] хьаьхаенна бетта декхараш толамца [illegible] лерI мехкдаьттахоана.

Г. ЛУКЬЯНОВ,
«Октябрьнефть» НПУ производственно-технически отделе начальник.

НОВКЪОСТА НОВКЪОСТАХ

КЪАЬНА МЕХКДАЬТТАХО

Iа [illegible] лер хоза, [illegible] хьо: къахьегам ба укх вахаре сага моттиг къоастаер.

Иштта саг ва хIара ер дукха гIертар. Дукха ва я сона из воаш хIана ца довзаш хIара доаца вIашагIдеттару, лаьцагI из дукха, цо [illegible] лолита къахьегама кулганта бIарахьеж. Цулуухьа цо дIайха доа из лелча валаш.

Раьза хургвалар Василий Тимофеевич хIана аз шийх ялелга дIахоаре: [illegible] хетам саг ва ца, ше хоастамбра тIера дац. МоллагIа ше [illegible] хIама яча — са декхар да из оал. [illegible]

Уж цун оамалаш дика бовз из болх беш волча Карабулакерча хьалхарча промысле.

Мехкдаьтта доаккхача болх бе волавеннав из 1932 шера. Цу хана денз шийн профессе цо могаш хьа а воагIа. Цун университет а ца. Образовани мIоагIа яле а теоретически къахьега Iомаваьв цо механик Василий Тимофеевич Косаков.

Хоаргда шоана производстве ецача цхьан хIамах зен беш шоаптига из бIаргаваьйча. Цо лаьккхача кхаь класса институт хет.

ЧугIолла мехкдаьттен газ доаламе турбай лекех турба иштта хоттаргхьр. Хьалха тхона из дага а дац.

Турбаш хувцача хана, чIоагIа ло хулар промыслана. 8—9 сахьата социе ехаш хулар ерригга групповой установкаш, скважинаш. ДIалаьрхIача цу хана доарла 360 тонн мехкдаьтта, дукха газ. Цу тIа дукха а нийслора шера, бетта уж санна моттигаш.

Дукха специалисташ бар из гIулакх аргаллакха гIертаи, хIаране ши-ший предложени толар, бакъда хьалхарча методал дукха аьттув боалаш хIама хилачар дукха шерашка къахьийгача а.

Цун уйла а ваьлар из дукха коммунист Василий Тимофеевич а. Хьанна хов, дийнахь а буса а дагадоалаш, керта чу сеца хиина кургаш-хьа цуна из.

[illegible] Василий Тимофеевича. ЧугIолла мехкдаьтта дIадоачача турба тIа белаяй го бIллар цо. Цо кхьо лоторана флянц [illegible] дIатIалотайир. ТIаьккха мела го болача гIолла яра оста деттош йиъ хийралаьккхар. Нагахь санна, цо Iург даьккхача мехкдаьтта хьаралгхьагIйир. ЧIоагIа дораьлу бора цо из болх.

Механизм йоазар турба чура даьлени. Нагахь санна [illegible] миллиметрал совгIа оста кIоаргделча мехкдаьтте хьалатохаргьар «иен». Цулуухьа цун хукьалоттаргола сона а дутер [illegible] цо, тIехьагIа хIешиг [illegible]

Турбаш хиегIа а тьовзаль, юкъе задвижка оттайир. Цул тIехьагIа хьалхха а цу гIулакха кийчьдеча вычага кIезиге хана тIаккхйита мара езаьзар. Мехкдаьтта шийн давленица дIакоттача турба чу хьечукхеззар ца, тIаьккха задвижка хьазза IоттаргIйир.

Из болх беш деррига даьйнар 1—2 сахьат мехкдаьтта мара хилайзар, лини а скважинаш а соцае езаьзар. Тайжка Iодахар [illegible] хьалхоттача турбаш чу гIолла.

ХIане тха промысле из болх массанахьа а Василий Тимофеевича методаца бу.

Из мара хиина Iаш цо шийн промысла коллективна даь дика. Ше мехкдаьтта доаккхача болх беча хана 40 совгIа дукха мах бола, предложени еннай цо. Укх шера 5 еннай. «Хьункъьама» да цуна ер шу.

МоллагIа шIей долча дийнахьа мара хоаргдац даькено Василий Тимофеевича хьега хьаьнала къа мел даькъе лоархI. Дукха орденаш, медалаш ер цун наьхха тIа. Царна юкъе я тIехххарча хана енна «Знак Почета» орден, «За Трудовую Славу» яха медаль, кхьираш.

55 шу даьннад къаьнача мехкдаьттахочун. Бакъда, хьинар, цун къона ба цун.

Р. МАГОМЕДОВ,
«Сунжанефть» НПУ комсомолан комитетан секретарь.

КЕРДАЧА СИСТЕМАХ ДИКАДАРАШ ДУВЛ

Дика къахьегаш хьайоагIа, пятилетка кхоалагIча шера Нохч-ГIалгIай химически завода коллектив. Продукцена реализаци ера ялх бетта план 110 процент кхоачашъяьй химикаша. Планал совгIа реализаци яь продукци 300 эзар сома мах я. 11 процент лакхъеннай заводе къахьегама овсарле, дикка лехаьа арахецача продукцега хIадодар.

Заводе арахец бытовой химе тайп-тайпара таьараш, цул керттера продукци басар да. Укхаза эггара йоккхагIа а из арахецаш йола М. П. Парагульгова кулгалду цех. Цехо дийнахьа буса 20 тонн басар арахец. Шин тайпара машинаш я укхаза басар хьалеш—маровн хьийраш, халиком йола краско-тероччи машинаш. Басар сихагIа а деш, лелаеш яггагIа йолаш я шарош хьийраш, цулуухьа басар дукхагIа арахецара чакхъяха ев мероприятеш уштаем. Укхаза лаьрхIар 7 керда шарош хьийра оттае, хIана царна меттаж а хийтуш ба укхаза. Шерагара шерагга лаккху цехо арахецача продукцие боарам, иштта укх шера а дIайахача шера укх хапачул 700 тонн дукхагIа арахийцад цеха коллективо басар. Из толам бахкаь вIашгIехьдаьннад цеха коммунисташа, комсомольцаша, беррига белхлоша шерра социалистически эха боаржар бахьан долаш. В. И. Ленин ваь 100 шу дузача денна накъабоалхаш къахьегама, толамаш дахара ваьте латт уж. Шоай «маякаш», производстве хьалха латтараш ба цехе, массанена хьоцкам телаш дика къахьег укхаза: веккхагIа волча аппаратчика Талхаков Юре, аппаратчицас Тарасова Антониная, аппаратчица гIонча йолча Масаева Пирханис, дукха кхычар.

Дика къахьийгад шуна, кхыйола стеклотара еча цехе а. ЛаьрхIачул совгIа арахийца продукци эзараш сома мах я.

Предприятена хIанзе дика пайла хиинаб планированеи экономически стимулированеи керда система тIа яьлча хилар бахьан долаш. Иштта, вIаштIехьдаьннад гов йола, къаьнна оборудовани кхьие предприятешка йоха, баланса тIера дIаяккха. Цхьайолча производственни процессашта реконструкци а болабеннай заводе, иштта, стеклотари цехе ялтта болх бе йолалургья автоматически лини, цул тIехьагIа ерриге а производственни процесс механизаци яь хургья цехе.

Дика лакхъеннад завода болхой алахи а, укхаза вIашагIъеллай материальни поощрене фонд. Цу фонде укх шера хьалхарча ялх бетта 16,5 эзар сом хиннад. Дика къахьегача болхлоша хIара бетта алахи 5 процент тIатох.

Иштта къахьегаш хьайоагIа укх шера Нохч-ГIалгIай химзавода коллектив.

А. ЮНУСОВ.

КАЛИНИНСКИ ОБЛАСТЬ. М. И. Калинина цIерагIа Конаковски фаянсови заводо хахлаьца лаьрIий керда формаш вIаштIехьбоах. Укх шера кераерзаергIолаш 20 я уж. ДегIаух арахецача продукцие объем 1968 шера конаковцашна кийчъерг 79 миллион 200 эзара дукха тайп-тайпара изделеш.

СУРТА ТIА: Валентина Лузани (эрдехьархьар) Антонина Дубовая пхьегIаш тIа суртош дехкаш боах.

В. Кунова сурт.
ТАСС фотохроника.

БУРУВДЕТТАРИЙ КА ЮВЛ

Дийнача хьинхамаца чакхдаьнна гIерт ер шу МалгIабекара бурувдеттараш.

Хьинаре къахьийгад дIабахача ялх бетта, 8438 метр кIоаргденнад бурув планах 5280 мара ца эшача. Задани кхоачашъяьй 122,4 процента.

Цу хано бурув тахара дукха 246 метр хинний дийнахь-буса (план 222).

Толамаш дбола мара лехаьш ия. Хьалхара меттиг я [illegible] Хамурзаев Цогоеви кулгалаш йолча бригадий коллективаша.

В. КОНЕВЦОВА,
«Малгобекнефть» НПУ инженер-экономист.

Дика хоамаш

КЕРДА БРОШЮРАШ

Нохч-ГIалгIай книжни издательства кепа а теха арахийна «Нохч-ГIалгIайчене (1920—1925 ш. ш.) Ленински къаман политика принципаш чакхъяхар дукха лолттабиь къоман» яха историка П. И. Юсупова брошюра.

«Ленински къаман политика вахара низэ. Иштта нIи йолаш я шолагIйола брошюра, цун автор из исторически Iилмой кандидат С. Н. Джугураяш.

Н. ТЕРНОВ.

ШКОЛА КОА

Шоай доттагIий, новкъостий мородал арахьарча пионерски лагерашка салоIаш бар [illegible] Царех хьаггар бакъ нега ца [illegible] биссарашь. Царна лаьрдIа я города дукхкхача школашка [illegible] болх беш йола лагераш. Царех цаI я Грозненски № 56 йолча школе а.

Сакъердаме да укхаза салоIача берий вахар (моллагIа бIаь саг ва ахка доладелча дена цига салоIаш). Воспитательница цхьана походашка ух, экскурсеш я тайп-тайпара керда ловзараш Iомадо, книжкаш деш. Спорт дукхаезараша лаьрхIа тайп-тайпара спортивни секцеш я болх беш. Волейболах, баскетболах, теннисах, шахматех, шашках ловзараш бераш.

Дукха ха йоаллаш [illegible] пIей чакхдальнкхар бераша. ХIана «ФольгIий дунен тIа» яхача цIейна кийчлуш я уж. Бераш а цар лайтоаной а чIоагIа раьза ба укхазарча салоIана.

М. ДЖАБРАИЛОВ.

БЕХКТОКХАМЕ ГIУЛАКХ КХОАЧАЩДЕШ

Бутт гаргга ха я Старогрозненски кIоарга бурув деттача контора бурувдеттаргаша 6000 метр кIоаргга хила езача № 49 йолча скважинана бурув тоха доладаь.

Из бехктокхаме гIулакх кхоачашде укхаза йоккха опыт йолаш знанеш йола бригада вIашагIъеллай. Буровой скважина начальник къаьна специалист коммунист Н. Гусейнов, мастераш ба йоккха опыт йола бурувдеттараш Н. П. Свинилов, Слесарев. Иштта шоай болх дика бовзаш ба бурувдеттараш а, цар гIончаш а.

Хьалхарча 206 метра теха бурув реактивно-турбинни установкаца техаь, белгалле дена из установка «Грознефть» объединени эггара хьалха балха юкъейоллальяра. Цул тIехьагIа диаметр 550 миллиметр йола кондуктор Iочу а яхийта скважина ствола чу чIоагIаяр.

Планага хьежача укх бетта 1150 метр бурув тоха декхарийла а бригада. ЦхьабIаьхьа, тIаьйшча социалистически декхарашка хьежача цар тонн тенина 1200 метр бурув тоха. Шоай дош гIулакхаша чIоагIаду цар. Укх бетта бурув хIанзе 741 метра каьчад. Бурув тохаеа йолча графикага хьежача чIоагIа дика хьоахаи ба уж.

Сменашта юкъе лелча социалистически ехье хьалха латт Довлукаев Абос кулгалду смена, цу смене дика къахьегаш ба бурувдеттарий гIончаш С. Горохов, С. Роев.

Ялх эзар метр кIоарга йола из скважина Юрски тIоанашка мехкдаьттен [illegible] хилара [illegible] а, геологаш хьачуйта лаьрхIача дукха «Iаьржа деши» яйладе цу тIоанашка.

А. ТИЩЕНКО.

ЛЕНИНГРАД. Колпине хьал а яь, Паччахьалкхен комиссе дIайийцад линолеуми профильни изделеш завод.

Кердача предприяте шера арахецаргья 0,5 миллион квадратни метр линолеум, 10 миллион метр дIоагIала долаш профильни изделеш.

СУРТА ТIА: Линолеум хьаь автоматически линеш.

М. Блохин сурт.
ТАСС фотохроника.

БОЛХ А БЕШ САЛОI

Консерви промышленность Нохч-ГIалгIай треста соммий-бахалларий совхозе солкка Iойиллалар «Къонал» яха кагирхой лагерь. Укх шера кхы цхьаьнха а цхьа здани хьатIайир цуна. Из бахьан долаш соахкартул шоэла дукхагIа хургба укхаза салоIа кагирхой — 1800 саг. Июль бетта 470 саго болх а беш салеIад лагере. Уж дукхагIча даькъе № № 7, 12, 13, 58 йолча школашкарех № 2 йолча интернатерен дешархой ба. Оасар беш хьувкъаш чуэцаш хилар уж.

Дешархоша дика салоIаргхьола хьалаш да лагере вIаштIехьдаьха. ХIана шоллагIйола сезон дIайолаеннай.

Т. ЦАТУРОВА.

А. АКЛИЕВ

ФУД ШАРИIАТА ЯХАР?

АГИТАТОРА БЛОКНОТА ТIА

ДУККА дIахьдаланзар Ровнята маьрел. Вешта Абдуллахlаца цхьана яхаш цо даьза бетташ а даьдл дог деладеш. Абдуллахla шеций тховна кIал из дIачуьйннача минуте дена дийдалийтар цо ше дукха ха йоалаш а тIехьа дениа йоаш. Маьре а яхале ховра Ровнята кхоала саг йоалаль из хинналгеи хьалхагIа кхийла нстий СаидовгIар коа тIа тар ца беннилгеи. Декке ярсья хьо, из маьрел ма валахь яхаш хьехар дара цуна шийн наьцнаша. Цхьабакъда... цун къона дог тешар безамах, вахаре дикалар мара хила йиш ца хиларах. ше шийн безам дIабенна вола саг тешаме хургхиларах. Цо кхьиеттел яртсаьнате регистраци яхаз ярсъяц а яхапар, шоай дай IаьдалагIа моллагIа махьар дилийта раьза хилар ва.

Бакъдар аьтча, юрта молла вахар, иззамо мара е мальжлиг а дапар. Ахмадгереев Шарапа даьха цIерана дийза цхьа бахьан чIоагIдир из маьрел.

Бокъонца шариIато из ахкара дездир саг йоалаяр. Ровнята цун дайи цу гIулакха раьза хилар — долла хIана традицешка хьежжаш «законагIеш» деш ма дарий. ХIаьта «закон» мичтал СаидовгIар цIагIа хийра йоlа. ЦIаккха а ал ца валаш марен цун цьыш ме яхар хе хевiа, шийна хетар дIа ца валаш Iеш, балхара [illegible] тIехьагIа цIагIара ара ца йоалаш [illegible]агIа, е клубе я, е кино а ца ухаш, подругех а ца етталуш Iаьда цIагIа егIа езаш ор из.

Цул тIехьагIа мара дIадийхар Ровнят балдара хьалга, хIана аьтча наьха маIача нана цо бельнице гIулакх делга дезашар цуниз. Цо из де тиганзар, тIаккха цхьарч Iе болабир цунна. Да тиганзар Ровнята. Цул тIехьагIа шийл хьалхагIа хиинача кхаь кхалсега хинар хилар цуна а.

Цхьа лоаьхо Абдуллахl а волаш кхоаза вIашта въяр цо:

— ДIаьльов дIагIо са цIагIара, да мукъайоалийт хьо.

Юкхьанца кхетилажар Ровнята «из хьин тахьар» — шариIата Iаьдала йитар доага. ЛоаIалахо маьра дешай маIанах ше хьажкетальчул тIехьагIа вгIдалоя бахаман доагIадир цун дог.

Иштта гIулакх тоссаделар къончача кхалсага шариIатаца.

ШариIат — из я бусалба наьха бокъо. Из хьахиннай юкъерча бIаьшеренашкарча феодальни паччахьалкхене — Iарбий халифате. ШариIата керттера положенеш вIаштIехьъяьннай VIII—XII бIаьшеренашка. Цхьан тайпарча бокъоний боарамаш ошар халифата юкъеенача Iалальмате боккхийча территорешкеш дукхахча халкъаштен коал дара.

Халифат хьахиннача хьалхарча мерашна законий кодекса дакъа кхоачашдеш дар КъорIа. Цу гIулакха из дайта хиларах дувш «Дикъовкьер» яхача сура тIа: «Иштта Оаха Iарбий яхел къестаерг лаьрхIа лаьта лоссадаьа ер». (13:37). Цхьабакъдо. КъорIа тIа жоп корадоагIаргдоацаш дола хаттараш хьалхашка уттадора вахаро.

Бокъош далча советски исламовела Е. А. Беляева белгалдаьккхача, шариIат —ислам дIаяздестача йоакхача территоре тIа дукхаха бIаьшеренашка феодалий, бIаьхийча купецой, бусалба дьпа карта латтарий классови хьашташ хьаллоаттадаьь лорадаьи йола бокъонца феодальни бокъо.

ШариIат хьадаьнав керттера моттигаш хилар «деза бовзуб КъорIа а» еа предани — Сунна а.

Сунна хьахиннай хьалларий Iаьдала шийн моллагIа соцам е оттадьр Мухьаммад-пайхамара хьехамга тIолла бакье дезаш ниисдаларах. Кара законаш доацаш вошача тайпара бола хьехам КъорIа тIара кора ца боагIаш хиина общиний кулгалхой шоаш соцам беча хана цу тайпара хьалхагIа нийсъеннача моттигашца из бувза. Цу тайпара дош пайхамара къестадаьча бесса е яшта моттиг нийсъеннача хана ца дьначунга хьежжа вIаштIехьбаха баьннаб. Цу хана юххьанца тешана метте пайда эцаш хиннаб Мухьаммада тIехьалаттараша — асхьабаша яхарех. Цул тIехьагIа хьийсе болабеннаб уж табиуннаша (табиуннаша) — асхьабий учениканеи пиргара дакъа кхоачашдеш хьалхалавазараш. хIаьта цул тIехьагIа табиннкара дакъа лераща яар.. Иштта хьалинах хьалисаш — бIгах лувцаш кхадиа дувцарашi Сунна а хиина дIаоттадирш.

Хьадисий автераш пайхамара ле йиш йоацаш хиина гIулакхаши цо ала йиш йоалаш хиина лешара цуйна хIатIаьзехкаш хиннад. Иштта, хьадисех цхьаьние ларле дийцшал пайхамара аьпа дешаш: «Султан лаьттан тIара лаьла Iоттера яа». Мухьаммал волча хана султанаш боацаш хиннаб. Цхьабакьла, шоай Iаьлал «дезаль дIаоттаде» дезаш хиннаб султанаш, хIаьта царна мутIахьа болча цар лаьца эшаш дола хьадис хьадага а ьалица.

Цхьадолча даькъе Суннаца юкъенхай юкхьаннарча Iарбий, ислам арадалалехьа хинца обычайш традиции. Хьадисий авторашна иштта пайла яйдаб IарбаIта доьйдаха ялхача талкхьий йоазонарчен багах ювначен придатех а, нагагардар хьаьза къастта шоаш гонла хилар цу тайпара хья а хьонхаш. Цу къакъеха Гольбинара а чалаь, Къаьначен Кердачен васбеташ тIарча дешаш дIа зийл къамаьлаштен апокрифически евангелеш тIарча алташтен, персидски индийски хьакъхьалерча къамаьлашкарча дешашта — долача хIамания моттиг кораьой ислама тIа. пайхамара иштта аьнна хиннад а яхаш: [illegible] нийсденнад цу тIа хьадис а хиина.

Сунна хьаьдисаш вIаштIехьдувла лоаласхгхьа VII [illegible] бIаьшере юкъеяхача хана деш. «Еза предания [illegible] бIаьшеррш [illegible] хиинаб. [illegible] тIа дьахьовхал ислам [illegible] Iаьлоаражаьдуча тIехьагIа Iарбий вахаре хиина общественно-политически хувцамаш. Сунна тIа иштта къахьехсай VII—IX бIаьшеренашка ГаргарчеЙ Юкъерчен Малхбоален тайп-тайпарча социальни группировкай вIашлухьаленаш а. Цулуухьа аралийнал цкъаза теттара чIоагIа шоайла дукьала дола хьадисаш.

IX бIаьшере дIайола а яладехьа Iалальмате дукха хьадисаш Iайнад. Цо хьахилийтай пайхамара шIи хьалха а тувсаш, цунах спекуляци ера йоах боарам воашаш дукха торонах. Аралдьннай мухьаддисаш — оалаитара дена хьадисаш довзараш доашхараш. Цар лоархIаме дакъа кхоачашдеш хинал Iарбий халифата меттиге вахаре. Къаьстта сий долаш хиинай хьалисаш меттел. сахьбашкара дена хьадолаль уж хьадувцаш хьакхоачадаьрий цIераш а кагайоагIаш хиинараш. Масала, литературно-исторически источникашта хоам бу, 996 шера веннача къаьдаина (судахочча) Мосулана дагахьа хош хийнад 200 эзар хьадис. Ибн-Укар яхача (веннав 943 шера) яьхал, 52 эзар хьадис дагахьа хов сона вIашаш уж багара бага яйдаьча наьха цIерашна цхьана.

Къаьнарча источникаш тIа а легIа швейцарски востоковеда А. Меца хоам бу 1010 шера Египте 87 эзл бIаьха, дагахьа шийна [illegible] нахьарча лешашта шийна оагIорахьаре [illegible] Iаьла [illegible] яхна.

Мичча бесса яьккха а Сунна [illegible] дулие, классификаца е, дIадале болабеннаб. Из болх кхы тIа а чIоагIбеннаб IX бIаьшерене. Iаламате дукхача преданешта юкъера хьакъоветалай феодалий къашташ дикагIа хьоллоацаш араш. Классови цацак чакхдаьннача цу хьадисех хьахиннод Сунна канонически сборникаш.

Эггара сий долашагIа да Бухаое ваьча имама Мухьаммад аль-Бухари (810—870) оттадаь «ас-сахих» («Подлинни сборник»), хIаьта иштта цун ученика Нишапурски Муслима (817—875 шш.) «сборник» а. Бусалба наха юкъе шерра довзаш да «Шин сахих» аьнна юкъара цхьа цIи а йолаш уж сборникаш.

Бакъ лоархIаш да иштта аль-Моветта Малика ибн Анаса (715—795 шш.), аль-Тирмизи (веннав 892 ш.), аль-Насаи (веннав 915 ш.) сборникаш а.

Сунна бусалба наьха вахаре мел лоархIаме дакъа кхоачашде боланенна хьальокъ ислами правоведене лоархIамегIара источник а аьна из хьакхайкаль хиларе. Цул совгIа, даьна дош чакхдахараш бакъде болабеннаб, КъорIа доацаш Сунна мегаргья, хIаьта КъорIа мегаргдац Сунна йоацаш, аьхаш. Цу тайпарча уйлана тIехьалаттарех ахль-ве-Сунна аьпна шIи тиллай, хIаьта цун наIаш да «Сунна нах», е суннитахнилга. Уж ба ислама юкъе эггара чIоагIагIа баржача, ортодоксальни лоархIаш бола доктрина викилаш. Кхьча толкех (вирлех) йола бусалба нах «еза преданешта» шийн йолаш ба. Масала, шиитий — суннизмагара юханкхача эггара йоккхагIа йолча исламюкъе тахалий — «еза преданеш» ахбар (хабары) салаш я.

Ислам хьаоладеннача хьалхарча бIаьшеренашка, правови гIулакхаш КъорIаген Суннаген гIолла къестадеш хиннача хана, судебни Iаьдал бе доаллаш хиннача наха йоккха паргIате еннай правовни творчество лелаяра. Мужтахида (законоведене хьехархочо) шийна хетараш къамаьлаца хьадувцаш хиннад. КъорIен Суннен тоаташ цо хиларах пайда а оаш. Мичча хана а моллагIа деш денIа лелаш хилча, хьехархочо ше дуткIаоаккхаш хиина шийн хIара учених, цулуухьа бахка дIалинаше ца доалаш хиннаш законаш Iомаделга. Халифате иштта тIехьара дукха нах шоашта гIеххьа вIашагIтоха йола законоведене тайп-тайпара школаш хьахиннеачул тIехьагIа мара безабеннабаи муджтахидий ученикаш законоведене хьакъехьара лекцеш дIаязъе. Иштта хьахинад шариIата сборникаш.

(ДIахдалар хургда).

РЕЙД

ХАРЦ ХИЛАР ДИРЕКТОРА ДИЙЦАР

Ший кабинете тхо долаш кхашкара балхаш геттара чика лел тха йоакхар Наьсарен района «Плиевскийн совхоза директор волча нох. Газдиева. Цо дийцарх [illegible] Iуйрийна аха сахьат хьалха дIадолалу совхозе, тракторашна дийнахь а бус а лаьтта оах, цIенкха ца соцаш болх бу боахама цхьайтте а комбайно, хIьта кхашкара ча хьегул а даш цех сихха ваьгIаш ау.

Харц хилар хоа. Газдиева дийцар. Кхашка тхона хьалхашка утте сурт кхьча тайпара дар. Гуш дар ялат рок ца лещ, сиха чуйнца даккхара укхаза башха сагота боацилга. ХIьта социалистическа ях-м кхин езаш а яц.

Из хьахьокх укх цифраша. Мукх чуэцара балхаш 28-ча июле дIадоладаьча совхозе, хIьта бераьга чуэца беза мукх нийс бIаь гектие ч. Цхьабакъда, хIанз а чуйнце баланза ба из. Кхаьха а арда а безаш кхы а 260 гектар мукх ба совхозе. Кист-киста догIаш дийлкад, йоачаша балхаш тIехьатийттад, цудуххьа чуйнца баьнябац мукх, якаш бекказа боала гIефт совхоза кулгалхой. Из воагIа болаш къамаьл дац. Тхо конторе долаш директора дийцачох еррига техника кхашкара ара а йоаккхаш 8—9 дийнахь болх баьб совхозе, амма боахама цхьайтта комбайна баь бола кхоалам болаш бап.

Мукх хаинахьа чуийца ца баккхаба кхьча дахина 100 гектар кIа чуэца доладанза дар.

Мукх цIена чуэций хьожаш цхьайолча участкашка хилар тхо. Во сурт дар цига бIаргаладайнар. ДIа а юха а хьежача, массанахьа даар канаш, цхьа гIа баккха йиш яцар ялата кор тIа ца доаьаш. Укх цхьан моттиге маоа ца хила а мес гIулакх ишта аьнна хеташ, кхай тIа хьал а Iо а воладелар тхо. Массанахьа а цкьатаара да.

— ХIана доаду ишта дукха ялат? — хетт оаха цIаьхха тхоашта юхе нийсвенначе агрономага нох. Цолоевга. Шекбоацаш, баламаш а эза машинагахьа воладелар из. ХIьта аIачухоацие юха а анйрза. кIозиг-дукха веле а хьеже дьлар, — хIанз фу дергва вай цунна?!

Белгалде доагIа, нагахь санна механизаторашна мукх дохагIа къахкийта балаке ялат сов дукха уллийсарг ца хилар. Вешта кхашка Iоллийта дала конаш мачара бIаргагургда кулгалхошта, нагахь санна юкъ-юкъе йIалла хьанхоза лаьтар а, хIаьта михо бужабаь уллар а це ховлуча мотте? Цхьан цашна аьнча. кIара гектара тIара кIезигтIа дела а, цхьаца-кхокха центнер ялат доаду совхозе. Мел за ца из?

Са телеш дацар совхозе къахьегам вIашгIехьбаккхара гIулакхаш а. Оаха юкъача участка тIара мукх хьрда а баьнна кхыча участка тIарабар арда болхар механизаторий. Цу шин участкана юкъе тIех аьх а. кхо километр маьа аургьаш. [illegible] механизаторашта ах [illegible] Цецкъа хадба маьа дIаболабалнахар кердача участка тIара мукх чуэца. ХIьта болх дIаболабешие №№ 19, 39-59 бола шин комбайн кхаьна дIахоачаш сацар — схар укх. [illegible] Газдиева шиъ машина тIа а ковзаь саг вахийтар [illegible] трактор йоадая. [illegible]

Ишта ду уздара ялат чуэцара балкаш.

Кхы да [illegible] аргIашдерий гIулакхаш а. ХIьта маьхга ча аьла [illegible] Плиевски отделене тракторно-полеводческа бригаде чах аргIаш [illegible] бригада вIашагIеллалха [illegible] тхога. Цига даха [illegible] оаха...

Тхона сихха духьала боагIа шиъ «Беларусь». Шкива а трактора тIехьа волокушаш яр. Кулг вайгь совхозе трактораш.

— Мича долх шо?

— Тхоашта болх бе аьнна хьакьоастахьча участка тIара ча гулдаь даьнпа тхо. ХIанз учетчик дача бригаде долх — цIахо болх мичахьа бе беза хац тхона.

— Шаккха а ваха веза из «ловъ» къоастаде?..

Лоаша аьлча, доацача гIулакха балла тIере а йоалаш трактораш дIа-юха, лехкаргьиар механизаторашна балха тIехьожаш саг хилвабаларе.

ДIкхаьчар чах аргIаш деча.

— ХIана латт шо болх ца беш?

— ЧIоагIа бале хьег оаха укх троссаца. Сов тиша хиларах кIезигдукха а низ тIабахача хад яр. ТIаккха хетташ дукха ка йов. ХIьта кист-кеста вIашагIхеттарах тросс доацбеннаб. Из баьхан долаш ча кIезиг-кIезига маоа хьалашаш. хIаьта болх хьаIаш, — дуаш болхлоша.

Уж балхаш дем а 4—5 саг мара вац — кIезига ба. Геттара эсала лел аргIаш кара балкаш. Нагахь санна мукх хIанз чуйнца бале гарта балс, ча хIанз а тIеьа кIезигта маоа хьагуллаьдац — 350 гектар соагIа.

Цигара доаллаше а бригаде дахар тхо. Цу бригадана кулгалдеш ва Сагов Юсуп. МугIаоа хьалъоттанлатт йиъ гусеничнии шиъ колесни трактораш. Нилаьчеще Ведзижев Абойна хацар тракторш сейца кIане латт. ХьагIабаьхкача трактористаша жоп делар даха долче хеттара.

— Са «ДТ-75» латта цаI-ах бутт баьннаб, крюк яйннав, — аьлар Эжиев Мусас.

— Цаккха укханга фу аьа?

— Цу тIа тракторист вац.

— Дьтта ца тилараг тахан болх сопабе бийзаб са а. хIаьта из доадаш ер кхоалагIа ди а да,—йоакхар лаьтте лаьаа юкъа кIезиг-дукха шай трактораг култ тоаа лаьрхIача Плиев Тухана.

«Дийнахь а бус а» ишта оах совхозе лаьтташ. Оаха совхозе хьакъча [illegible] улаа лаьтта оахаш ца! трактор йоажзар тхона.

Ишта, нох. Эстоева кулгалдеча Бароукински отделене стене тхо дола Iуйрийна яххлагIа сахьат дар. Цхьабакъда, еррига трактораш латташ яр, бийсан а тIехь аьталанар лаьтта. ДIаболабелладар лаьтта ахара болх бараI сахьат даьлча а.

Во вIаштIехьдаьккхаа фу Iалаца дале. Къоастаьннар совхозе фуаз лаьрхIа мукха участкаш. хIаьта кIанз а вIалла ялат [illegible] фуна.

Дукха мукх Iайнабар центральни хьатта. Сихха цIен а баь кхечахьалкхенна дIабала беза из, хIаьта а из болх бещ массеза саг мара вац укхаза. Вола ца беш латтар ялат цIенду кхьа машина, чукарцар кхерам болаш а склад.

Цу еррига кхоачамбоалараша дукха сагота болхоо тара бац совхоза кулгалхой. ХIьта, хIанз кхаина деча балхашта зтара беккхоккхамегIа вола веттара агроном нох. Ахмадов ХIирашиаьа гIамгIаш йоаха вахийтавар вор. Газдиеву. Коравалар тхона учетчик нох. Веданжев, хIаьта бригадир Сагов Юсуп а Карабулаке ваха хиннавар. Цхьа шиъ балха сагота воацаш, вох хог ца лазаш хийтар тхона Плиевски отделене управляющий вола нох. Дудаов а.

Цхьан дешаца аьлча, оаш дар мега да шоака, аьлча санна битабар механизатораш, саг вацар цаьна тIахьожаш беш.

ЧIоагIа рааза бовшаш бар механизатораш цоашта кийдеча дукха хIаьдаш а. Къе а моаше дедх а долаш бораш чайк. Кхы эргабоалаш бац кхача цIаккха а. ВIалла а лаь механизатораш баьнаддаваш сов. Бовлаш кхузьам киннабар укхаза, цхьабакъда мехьа сов беза хилара маха дIанйбарар уж.

— Ишта а дукха дола дуача хIамах аьча — 46 кепиг. — боаь механизатораша, — хIаьта укхазе баьцадараш сонм хьахххуле-м овхь дуача хIаманга ваьа сом ме гIоргий. Из оаве шиьга дIадийцаьча чIоагIа цхьа воаьаш хилар нох Газдиев.

— Са боккъо яц дуача хIамаш нах лоабе.

— ТIаккха Ялдорча отделене укхаза санна долча хIамах кIезигагIа хIана доа хьа?

— Цар хIама кIеоттагIа дуаш хила мег.

Цхьа-ша доаш ала безам ба боахамаша шоайна вIа-хьа деча новкъосталах аьнна. Хьалхарча дийнахь «Экажевский» совхоза кхоь комбайн ехар Пхьилекъонгий-Юрта Царех шиннем къарс-къа яхаш болх бора, баьда кхоалагIьар цхьа сепечара меттахье хлаизар.

— ДIа а йиге тхьаьа це латтача «кийан линейка» тIа дIаоттарга аз. — йоакхар цигара хьаьчака комбайнера Измайлов Бахьаудина.

Оаха лаьхIачох, нагахь санна балхаш тIехо а тIанз сейна дола шайтта хи-м чаш—хIама ца эншаш цкъа бутт та чаьргьа совхоза кхаш леладерашта ялат чуийца хаккхара.

«Сердало» газета рейдаш бригадаш: **Е. РУСИН**, — юртбоахаме министерства отдела начальник, **М.-Р. ПЛИЕВ, М. ЗАНГИЕВ** — газета белхлой.

19 июле В. В. Маяковский ваь 75 шу дуз

ПОЭТ А СИЙЛАХЬ-ВОККХАЛ

ВЛАДИМИР МАЯКОВСКИЙН сон вIаший йоазача хана со «Эрсий деша», цу хана Россе эггара чIоагIагIа дIадаьржа хиннача газета литературни отдела кулгалдеш вар. Со, еррига газетий болхлой а санна, сай доккха сий деш вар. Соше хетар, нагахьа санна аз могалеш яздой, е бакт бетте, дацо е чIоагIа гIалдаза е чIоагIа гIайгIане дугва. аьнна. Са хIаIемарар аз лерхIа поэташеи литераторашеи терхалдеш хилареч.

Цкъа. Москве волаш дешъийта хIана хьа литературно-художественни кружоке аха вахнавар со. Цунна коттаволийташ аьлча, цун лиеватор Валерий Брюсов вар. ХIана маш дагIача хана сега аьлар, цига Маяковский а ва. из биллиардах ловзаш а воалл. аьлча. Сона езденавр айса дукха ха йоаццаш йийна Маяковске стихаш, цу дийнахьа кхьаьеттел сайга из книжка а зешаш вар со. хIаьта аз се волча Маяковский хьаьехилга а лийхар.

Маяковский хьавера, цхьабакъда, из ведаьенна волча «Эрсий деша» критикана хилча баъхьа хеттача тайпара Iимеза оамар.

— Фу эш хьона? — бирса кхьттар Маяковске.

Цун стихай книжка хьал а дала ка, цу тIа сейна лезаденнар дукла воладелар со. Цхьан минутах совгIа кургIеача хана ла а лийгIа. цул тIехьагIа Маяковске аьлар:

— Бехк ма баккхалах. мукьа вац со. ХIьта нагахьа санна хьайна са книжка селла лезаденнадале, дIаара воккха саг волча дIа а гIойя (Маяковске корта лостабо цхьан истолига тIа хIама дуаш вахгIача воккхача сагагахьа), из деррига а пунна дIалуьна Iа.

— Со сен дуьхьа вола воккха саг волча? — хьаьттар аз.

—Со цун йоIага зог доахаш ва,— жоп делар Маяковске. — Цу йоIа ков со тIехдаьнна доккха хьаьхкъал дела поэт волга, хIаьта за шек ва.

Со эгIазаьна кийча вар. цхьабакъда, фу хилар а ца хош. со. эгIар це хахдийна совгIа, вола а шийла. ваха воккхача сагаца Iовайша. Сона из дика новлаш вар. хIаьта вола лийнеш Маяковскаьи сона сов еннача цун стихаш аьнца ла а дир.

Цу сагахьа литературно-художественни кружка цIенапкаре Маяковскена цхьана араьльлар тхо.

Дукхьашка хIаьта. 1915 шера. вIашагIкхийтача гIоне Маяковскийн сон шинка кист-киста вIашагIхеттадала. сакъерде аралуша аьлар. со из волча Гнездиковски переулке хьар. Москве эггара дикхагIча цIелошка вахар из цу хана.

Маяковский ваьхача цIагIа мебель яцар. Болх кора тIа бора цо. ШалкьаI а лапар цигга, е перо а баш. хIаьта из а зIаннагIача шоташгаца дора цо. из гушаш а хьанийцаш. ше художник хинналь. Шийнанес цунна оь хишна IаьрхIа оаса бола IамагIа кофта хьастамах хьалъалла уллар. хIаьта цилиндр а цу хьастан тIа дгIар.

Цу хана Маяковске докхала беза тIалестар «Чуковске сурт дила». Эггара хьаьIа со ше волча ма вахаинге а Маяковске сихха шот кьлгана са карикатурий сурт дилдар — чIоагIа тара хилар цун из. Цул тIехьагIа цхьа ха аьнцача гIолла Репин чIоагIа цецвулдар Маяковскена хIама зе боккъала а башха хоаш хилара.

Цуа тIехьагIа Маяковский, дукхача хана меца а волаш, шийн гIазахь а яйце, геттара хуоа возар хIанз цунна лергIа памятник дагIача моттигга юхе гIолла. пушкински памятник долчахьа.

Цунна сакъерда араваьна — из масве а хана юкъаенилга дар. Эзараш болча бовзараша. «Марша воагIалва, Володя! Воходи, маоша воагIалва», яхаш, моаршах хеттар.

Со волча даче, Финляндие Куоккале аха давкха хьийхар аз Маяковский. Цу хана «Хачий юкха морх» лаьеш вар из. хIаьта юстарал эшаш а вар. ХIана са безам ба вахош даче лыннача хана хинна цхьаьола хIама дагадоха. ХIаьта гIоне ах бIаь шу совгIа ха дIаьхай. хIаьта а Маяковскена духьдаьенна мел доаа хIама дагадоагIа. Це а хьа, ца хьехий Маяковский модлагIа вола саг а воацаш, ше ваьаш мел хиннача. шийх веттадуш мел хинначаа дагадаргвоаца сийлахь-воккха саг хинна хилар.

ДагадоагIа сона Маяковска «Хачий юкха морх» аьаш хинна.

БIарччача шийнахьа. Iуэа лаьпа серраьцз, фоола йисте гIолла хьалIо а ухаш, бора-бордагIа стихотворение мугIарош хьекалора ца. Соволавьш цунах къехкаш юсторбулар. из туьлавенна саг ва лоттар дарца. Цхьабакъда, Маяковске лампаьшка юха а хьалхадоахар шийн мугIараш. цхьаккхе теркала а ца вещ. Кхерий тIара кхерий тIа кхувсалора из. бIарччаь творчествана чуредын а волаш. Цхьа гIаьле ца йоагаш кийна из цIилеторгаш еха дагахьа. чиьаьрий доахар волчахьа дIатIаволавеннавар. Цхьабакъда, цIилеторгаш хьоаль хIама ца валадуш нисавва из, хIана аьлча цу хана аргIанара мугI хьехабеш лар цун бордаш. Чиьаьрий доахар, кхера а ренна, дIаведача, Маяковский цунна тIехьавелдб. хIаьта ишта тIехьаьлаш дукха ха а лийнахар. Чиьаьрий доахаче цунах хьаьокъаллах тувлавенна саг лийгIа хилар лира кхетом ма хий.

ХIаьта даче хIара сар-сарахьа. хьаьлий гулбелча, Маяковске поэма ешар — тIехххьоча дийнахьа цо дагалаьца бий мугI тIа а тохаш йола еррига а дIаязъьяр. «Хачий юкха моркхаш» геттара лаьгIа— дийнахьа массеха мугI язбеш хьайора Маяковске. ТIехьагIа итта а сихьа а хьалеш вар Маяковский.

Цкъа, цхьан сарахьа, Репин вера тханицир. Ма лаора аьлча. Репинах дош ца хеташ. пунга бала кхуьхаш бар футуристаш. Масала. Маяковске лоттагIча. Бурлюка цкъа Политехнически музее сийре яьр Репинна дилла сурт сейлача эггаьча сага сийна. Зорх балаш ма зарий Репиния футурист Маяковскийна мимта вIашагIкхет хар.

Маяковскега ладугIаш хиннача Репина, гIад а ваха. хIара строфал тIехьагIа салар: «На да хош!».

«Хачий юкха морх», духхьанеша ямаш а еш, тIехьиьнна чIоагIа езачнаар цунна: цу хана Репин кховажъен итт шу дaьина воккха саг ма ваьрий. хIаьта Маяковский тхьаьхшу мара даланза вола кхувш воагIа вIашнга саг вар.

«Ма майра а Йоах-кх! Ма говза а йоах-кх» яхаш бора-бордагIа лийкача Репина шуа тIехьагIа Маяковскега аьлар:

— Мусоргскена ма тара ва хьо.

Цкъа, дукха ха яладелхьа Репина Маяковскега аьлар:

— Хьа портрет дуллаьгIа аз.

— Фу дуогIа Iа сина? — хаьттар Маяковске.

Из алаьа хаваша хIама зар! ГIенбаьнна бовзаш бола дукха псевдоним бар Репина шовй суртащ вахкарга сатувсаш. Цхьабакъда, Репина аьлар:

— Сагота ма хилалахь, маьа тIа доагIаргда вай-м.

ХIаьта портрет бевзьвал дийза а диллалар.

Маяковске боккъала а хоачча кортта чеарта, кIуьа раьза хиннача Репина докка гата кийчдьадар портрета. Цуа безам хиннабар Маяковске — трибуна, духхачоча ваьха бацча сурт дила. Цхьабакъда, ойнсал хьадхагIа корта цIенбаь тесса а тесса вера из. Репина дхьмотт ай а дaь кулгаш лостадир.

— Ай, хIуж мичаб! — цIогIа дадар пунга, Маяковский из тово ва лар:

— ХIама дергдац, хIана дергдац! Кердабар тIабоагIаргба!

Репин чIоагIа раьза воацаш хилар. хIаьта сурт хьыча, аIамадIча гата тIа а диллар.

Репин лаьи гIевоахар Маяковске искусстве — художественниче а позе а, Маяковске дийхкача суртана а хьийка, цIогIа аралар пунга:

— Мичад ер футурист! Из-м поммотттийга деладу хIама за. хIаьта ма дарра аьлча, ерм боккъала а вола реалист ма вий!

...Мах баь ца валлаг боккха ба еррий литература Маяковске доаргхIам—сэдза сийлахь-воккха ва из.

Маяковске дахар дуллургIаш, хIаьта пу хьалъехьа из шийх хьалхагIа хиннача сийлахь-боккхача Пушкинаш Некрасовая тара а ва. Цу дахьине а лаьо де гIийттаб, цхьабакъда, из де гIийттарашта сийлахь-боккхача поэташта юле шоаш вIалла а деш лоцарах бовга дIахьуьлар мара. хьы хIама а даьдац. Поэтически творчество, стих вIаштIехьдаккхар, ветта деррига литература дагIакхувзара Маяковске юкъара вахайти хилар шекo йоацаш да.

Маяковский сийлахь-воккха ва из къастта шийн тайпара хиларца. сийлахь-воккха ва из, поэт ма хилара, дукхаза а оратор хиларца. Из хинай рифма новатор, ритма новатор, стихотворий бoарама новатор. ХIаьта Маяковске поэзе предмет ше а IалаьматтIе йоаккха хорlал я. цох хьадда цхьацца а поэта творчестве нийсъилаша а йолаш.

Маяковский сийлахь-воккха ва цо поэзех духхачча наьха искусство хиларца. Из вар цIогIа тохара поэт. хIаьта из еррига а шийн боккха низ бола. оамала, IалаьматтIе йоакхайча тешаша. боккъала а башха дегIкеп хиларна бахьна хила поэта оратора инструмент шийх хулаш а вар. Из сийлахь-воккха ва ишта дешай тIемашка эшаверговацаш, из тIехьашка вайговацаш хиларца а шийна дуккха безарашца безаме, оахьадея дола саг хиларца а.

КОРНЕЙ ЧУКОВСКИЙ

(АПН).

БАЬЦАДААРАШ — ДУКХАГIА

Баьцадараш [illegible] дукха [illegible] мипераьни тух, [illegible] лаьтта доал. Уж деррига тIехьа [illegible] организмана, укхаьцено [illegible] хиланза догIоаш а. Тайп-тайпара кеаьа баьцадараш [illegible] хилча йиар дегIах дикагIа [illegible] хIаьта цул совгIа лазараш хилийтаь сага къахьегама оаоарле лакхо.

Помидораш, нарсаш, баьцажкаш. сибаз, кабуп кхьзола баьцадараш хилара деррига почвено-климатически хьалаш долаш да вай республике.

Вахача нахага дукха баьцадараш духхагIа хилийтара баьцадараш кхеле специализированни боахамаш вIашагIехи. Вай республикех ваха хера совхоз вIашагIъеллаш «Овощевод» Ачхой-Мартана районе «Юбилейный» Грозненски районе.

Дукхача шерий опыто хьакьокх специализированни боахамаша хIара шера баьцадаарий лакха хьувкъам кхебелга. Укх шера Iалама хьалаш хала хинналне а Сунженски района XIX партсъезда цIераьгIча колхозе 89 гектарах хIаране тIара 191 центнер. Грозненски района 1 Мая цIерагIча колхозе хIара гектара тIара 183 центнер баьцадараш чуийцад. Эггара чIоагIагIа хьийкъа баьцадараш «Красноармейски» совхоза Зелимханов Вахас кулгаздеча бригаде — хIара гектара тIара 225 центнер. Цул совгIа боккха теркам тIабахийтаб бригала коллективо баьцадараш кхедарга дIадозлар лехдера. Планах баьцадаарий цхьа центнер яккхаьра дIадолар 5 сом 25 кепиги долча дIадакхар 3 сом 89 кепиги да.

ДIаьахача шера республика колхозашеи совхозашеи кхоачашъяннар дачачхьалкхенга баьцадараш дIадахара план, гереде бахача хьалъегинхой хоахар тIаднсар. Сахьа хийна гIалаташ кхеса а деш баьцадараш дукхагIа кхедара массехк мероприяти кхоачашъе лаьрхIар юртбоахама министерствас укх шера. Хьалха кхача баьцадараш дукхагIа хилийтара фу хьалтIадала кхувргIоацаш гуйре тIехьахкхача хана 171 гектар хох, «Дербентская» яхача фуп йоаа кабуп, сальмалсьих, кхьйола моша хIамаш хIакийра. Укх шера дукха дикагIа дар бIаьстад, хьле моша баьцадараш хIадаа гIудакх, нагахь санна 1967 шера латт. апрель, май беттарге даьлка кхача баьцадараш [illegible] тонн дIаенналле укх шера пу [illegible] 349 тонн кIаеннай вай боахамаша, хIаьта 10 июль тIакхоачаш цIеннар 2470 тонн я. планах 1953 тонн йолча.

Ишта тIехкхоачаьльйи дукхьал лаьтта баьцадараш дIакогIиянта.

Сунженски района колхозаша планах 1308 гектар дIае езача 1568 гектара тIа хIалмйнах баьцадараш. ТIеххоачашъьнай помидораш, нарсаш, морковь дIеера план.

Къаьстта боккха теркам тIабахийташ баьцадараш кхедераша укх шера йIома хоз дIабева. Боахамаш лоийлача хохах ах гарета хIома хох ба. Цу фух бола хох чIоагIа атта ба дIа-хьа кхехьа, дукха уол ца талхаш хох ше чIоагIа дилавах.

Хий дезда даьтташ шоале йоккхий тоойаш. опыт йола нах болаше цхи ээзо гектара тIа мара баьцадараш кхедаш вай республике.

ХIанах из ишта?

Цун керттера бахьан баьцадараш дохкилга во вIаштIехьдаькхха хилар да. ХIьта ишта стандартни йоаца, совйела продукци чакхъякхза колхозашеи совхозашеи децаш ца хилар да.

Баьцадараш дохкача дукха кхоачамбоаларгаш хилавах, уж дIаоза транспорте тарен кхоачамболлаш ца хиларах боахамий кулгалхой безам бац баьцадараш дукха дIаде.

Халача хьала тIа да боахамаш Iаха самалахь баьцадараш леттаде кхоачамболлаш складаш ца хилавах а.

Баьцадараш кхедара йолаш йолча еррига тевонех биаза пайда эцара дакхар латт вай республика баьцадараш кхедераш хьакхаска.

Шера керте къахьегамхой шук тIа хила деза моша баьцадараш.

Из дехкар кхоачашдеча хьакъе лакъа лапа деза потребительски кооперацешех мах бара министерства.

Н. СТРОЕВА,
юртбоахаме министерства агроном.

Гуралъа дийна ялат чуэцаш ва «Ермоловский» совхоза комбайнер Цицаев Ахьмад. Ден нормах 250 центнер арда дезача 300—330 центнер ялат оард хьалха латтача механизатора.

СУРТА ТIА: вIа хьокхаш а комбайнера Цицаев Ахьмада агрегат.

Л. Цуева сурт.

АПН ТЕЛЕТАЙПНИ ЛЕНТА ТIАРА

800.000 АРТИСТ-ЛЮБИТЕЛЬ

БЕРЛИН. (АПН корр.). Галле яхача промышленни округе чаккъьанней юкхьанца денз хьалъархIеча иттлагIа йола Германски Демократически Республика самодеятельни искусства фестиваль. Цига декъа лацар тайп-тайпарча художественни жанраш йолча бIеше исполнительни коллективаша.

ГДР самодеятельни художественни коллективашта юкъе декъе лоацаш 800 эзар саг ва, хIаьта, фестивалаша хьахьекхачок, уж тIа-тIа дукхагIа хул. Мехкарча городашкеи юртешкеи бола беш да 1252 культуре ЦIаи 8000 клуби. Наха эггара дукхагIа дезараш хоралга оала илеш да. Уж доахача юкъе ва 150 эзар совгIа саг.

Укх тIехьарча хана халкъа творчества тIа-тIа дукхагIа чIоагIлуш йоагIа корда традицеш: хьо е дийна дика болх беш да юкхьанцара халкъа оперни балетни театраш, халкъа симфонически оркестраш. Артистешта - любителашта доккха новкъостал ду Лейпцигерча культурно-массови балха Центральни цIенои халкъа творчества Iилма-толкама институтои. Художественни самодеятельноста коллективашта новкъостале лаьргIа цар кепадетташ ардоах къахьста мужиелаш, методически репертуарни сборникаш.

ГДР искусствай дукха бокъий деятелаш, масала, оперни балетни Дрезденски пачхьалкхени театра солист Джон Тайс, Берлински комический опера солист Денд Радан а цIи хозача берлински ансамбля литературни кулгалхо Манфред Веккерт санна бараш самодеятельни коллективашта юкъера дIаехо бахаб.

ЯЛАТАШ ЧУЭЦА ДОЛАДЕННАД

БУХАРЕСТ. (АПН соб. корр.). Массазарчул хьалхагIа чуэца доладеннад ялташ укх шера Румыне. 3.379.000 гектара тIара ялташ а хIаьта шитта дукхача лаьттахка дIийийнан эрий тIаьнняи боацеш а хьекхи чуэцаш ками ба укхаза.

Пачхьалкхени юртбоахама предприятейи кооперативаьи долакьа а хIана 92 эзар тракторе 43 эзар ялат чуэца комбайнеш.

Ялаташ чуэца дика кийчьбий юртбоахама техники транспорти.

КХАЙ ТIАРА — АМБАРАШКА

Кхашкара дараш санна бехктокхаме да хIана элеваторий йоашка леладу балхаш а. Шоаш чуйнца ялат цIенлаь доакъадаьчул тIехьагIа сихха Даьхен амбарашка чутасса гIоеташ ба республика кхаш лелавеваш.

Тха. Артемовски элеватор Надтеречнии Грозненский районий кхашка кхелаь ялат хьаваш я.

ХIара дийнахьа 1200 тонн ялат хьачуоца деккарийла я тха коллектив. Цхьабакъда, укх денешка тха коа Iоэоассаду ялат кIезигагIа хул. Тха бекка пац из. Элеваторе болх кхаь сменагIа бу. хIаьта боахамашкара ялат дийнахьа мара хьакхахьаш. Из тамашийна хоу, хIанз аьлча хIана кхаина чуйнна ялат сарлаш боахийча комбайнаш бола дийнахьа ма бой. ХIаьта пав болх беча хана ялат дIаоза еррига транспорт оалпагIьаккха эаш а хул. ТIаккха дикагIа деций комбайнаш сарахьа сепачул тIехьагIа элеваторе ялат дIадохьийташ хилча. Из тхона санна кхаш леладерашта а хьттув боло ха хилча. Цар деррига ялат дийнахьа хьакхахьарца цу хана тха коа лелабу бoлх низкъала ба, хIаьта кхыча сменах тIо де хIама а доацаш дус. Из теакаде дехкавийла ба боахамий кулгалхой.

Кхы а чIоагIагIа болх хьабе низ ба тха ялат элеватора коллектив хIанз бIубенна [illegible] а хьакха дIадахача механика ишта дацар укхдара хьалин. ДукхагIа йола механизмаш леттIа тоаль вIаштIехьъяхавза хилар бахьан долаш наг-нагахьа бохь юкъах бусаш хало оза езаш хулар элеватора коллектив. Ишта новкъа хулар из элеваторе ялат хьаузачарна а.

ХIанз массехк минот мара ца хьаш ялат дахьаш тха коа енача автомашино. Технически боле кийчъаьа хьалхе чIоагIа терко ен ар тха коллектив укх шера. цулуьа деррига ялат хьачуэцача хана де эзар — лабораторни анализ, озар, автомашинаш Iойоассаар, ялат докъадар, тIаккхаьа из складе хIаоттадар юкъ ца йоллийташ цхьатаора чакхдоаккх оаха.

Ялат къаьсттача автомашинаша меттел бIарччача автопоездаша а хьаьа элеваторе. Уж дукха ца гоаеш дIайхийтара кийчо хьй коллектива. Цу тайпара принципаш тIехьа а йийза автомашина коа хьаеча из подъемник йолча дIахьожаю. Цу тIа принцеп дIатIаэттачул тIехьагIа оагIонашкара ботташ Iа а хийце подъемнико айю из — цу сахьате ялат Iодоассадь доал. Цу подъемника болх вIаштIехьбаьккхараш В. Пантелеева кулгаду слесараш ба.

ЛеттIа леладу элеватора коа ялат докъалаь дакхара гIулакх а.

Дукха новкъарле яьй тхона Надтеречни района боахамаша. Цар хьаккхуьа ялат чIоагIа йIеха кул.

Баркал ала безам боагIа № 15 йолча Грозненски шурий совхоза кхаш леладерашта. Цу боахамера хьаккхуьа ялат йоагIаш йола обработка я а цIена а да. ХIанз планал тIех ялат дохкаш я из совхоза.

Укх денешка тIагIеттa къахьегача тха коллектива юкъера шоай балха участкашка хьовхаме къахьегараш беагалбе беза. Царех ва дуккхача шерашка къахьийгачул тIехьагIа хIанз ше пенсе воллаше коллектива лелариа юха а къахьегама вахте этта Исраилов Ахьмад. Цун говзагIа ялат докъадо хеаш саг вац элеваторе.

Ишта дика къахьегарца белгалбаьннаб У. Заурбеков, Я. Ныганов, Ф. Ражапов. Цу мо чар хьинарца тха вIаштIехьоал еррига механизмаша даим болх хьабайта, хIаьта царга хилла ца дий ялат сиха хьачуэцар а.

А. ЭДЕЛЬБИЕВ,
Артемовски элеватора директор.

«СЕРДАЛО»
3-гIа агI. — 18 июль 1968 шу.

КХУВШ БОАГІАРИЙ—ДЕННА ТЕРКО!

ДИКАЧОА ТІАКХУВШ

ВАЙ мехка чІоагІа уйла тІайоккхийт кхувш йоагІача тІехьенна кхетам балара, тІехьа доал лоапаш берш леларгІола гІулакх ца майедалийтара, бокъонаш телхаеча берашца къовсам лоаттабара.

Кхувш боагІарашка общественни порядоки кхыйола бокъонаши телхалийташ йола керттера фактор а тІехьа за воапаш бераш лелар. Кхувш боагІараш шоай мукъагІа бита мегаргбац, цар гІулакхаш тІахьожаш боалаш чаккхдулийта мегарглац. Шоай мукъа мел йолх ха бераша бакъахьарча гІулакхашта тІаерзаль, цийсъль, сакъердаме вІахьоргйолча тайпара вІаштІехьдаккханза заргдаш гІулкх. Цу гІулакха лаьрхІа беррига мехка вІашагІъехкай тайп-тайпара лагераш, хІьта цхьанца бахьнех загере баха вІаштІехьа ца доалаш бисарашта горелашка бераш дахача моттигашка берий шІеношт а майдаш а вІашагІъехкай. Масала, берашка дика салаІийтар духьа горол Грозне Октябрьски района территоре тІа вІашагІа а ехка, болх беш я 32 берий майда, 5 берий шІа. Цига хьехам а кхетам а телаш ба пенсионераш, хьехархой, педагогически институташкарей училищашкарей студенташ.

Берашца беш бола болх геттара дика вІаштІехьбаьккхай «Восток-2», «ДоттагІал», «Пионере 40 шу», Терешкова Валентинай, П. Тольятте цІерагІча, берий кхыча майдашка. Масала, хьожарга вай 56-ча участкерча «Восток-2» яхача берий майдага. Цу майдан тІа воспитатель йолча педагога Мария Сергеевна Михайловас бокхха болх дІаболабьй цигарча берашта юкъе. Шоай воспитателa новкъосталца бераша вІашагІъеллай художественни самодеятельность, волейбольни команда, хІьта хІанз шоашта волейбольни майда юллаш лоахк уж. ВІашагІа а кхийте, девокгаш цхьана Іалам хоза долча моттигашка ух кест-каста, н. кх. хІ.

ХІьта П. Тольятте цІерагІча берий майда тІа берий сакъердам а салоІам а вІаштІехьбоахар пенсионер Кацуба ва. Бераша дукхавезаш сий деш лелаву шоай воспитатель.

Цхьабаккъа, цхьабараш берашка пайдане гІулакхаш леладейта, массе тайпара салоІалга вІаштІехьзаккха, нарца кхетам бала гІертача хана, цхьабараша бе-башха ца хеташ лелаву из гІулакх. Царна из бе-башха ца хеташ хилар гучадоал тайп-тайпарча гІулакхашка гІолла. Масала, берий майда кийтъелга вІаштІехьдаьна далалехьа дукххаза а домоуправлене, райисполкома, КПСС райкома маІарга уггара вийзар воспитателa Кацубай. Дукхьал домоуправлене новкъарле я бахьан долаш 25 июле мара боккъонца болх бе йолалакзар майда.

12-ча участка территоре тІарча берий майдан тІа хІанз а вац воспитатель. Бераша сакъерда лелаш йолча майдан тІа доминох а кхыча ловзарех а ловзаш боккхагІбараш багІа.

ХІанз а кийчъль яьнмац 42-ча участкера майда.

38-ча участка территоре тІара «Факел» яха майда цкъа-дале, кийчъль ялкза а шозагІа-дале, воспитатель воацаши хилазен а я. Шоай мукъагІа дита да цигара бераш. ХІьта № 8 а № 9 а йола Октябрьски районера школаш укх ханага яьнней шоай шкин коллективаш цу майдан тІа кхетама болх вІаштІехьбаккха безар малагІа я ца хоаш. Из къовсам хІанз а хатташ ба. ХІьта из къоастабеш саг а вац.

Цу белгалъьча майдашка берашца беш бола болх тоабара оарцагІъаккханза ергьаш ВЛКСМ Октябрьски райком.

Берий салоІам вІаштІехьбаьккхара доккха новкъостал ду Октябрьски района пионерий ЦІено хІанз болх беш мел йола берий майдаш хьедлача хана шиий самодеятельностага концерташ а уттаилайташ. Цхьайолча майдашка кердача концертии программаци шоаа-кхоаза а хиннаб художественни самодеятельноста юкъе дакъа лоапараш. Пионерий ЦІен инициативагІа района берий майдай художественни самодеятельностага хьажар чакхдаьккхо, хІьта ца чакхдьлиначуз тІехьагІа конкурс кхайкайир дикагІа хоаа берий ловзар хьан отталу хьажа.

«Зарница» яха ловзар чакхдаьккхар «ДоттагІал», «Восток-2», «Пионере 40 шу» яхача, В. Терешковай цІерагІча, № 53 йолча школерча майдашкарча бераша хьинаре дакъа а хоацаш.

«Зарница» яхача ловзара юкъе дакъа лоацаш хиннараша шоаш тийгар шоашта пилоткаш, погонаш, герз кийчдир.

Района дукххача майдашка дакъа а лоацаш чІоагІа сакъердаме чакхъяьлар «Восток-2» яхача майдан тІа КВН (самукъаяен хІамах сакхувш бари клуб).

ХІана Нохч-ГІалгІайчен пионерий лагерашка гІолла рейд е кийчлуш ба пионерий ЦІени «Восток-2» яхача берий майдан художественни самодеятельносте дакъа лоацараш.

Т. КОНЬЕВА,
Октябрьски района пионерий ЦІен директор.

22 ИЮЛЬ—ПОЛЬША ЮХАМЕТТАОТТАЯЬ ДИ

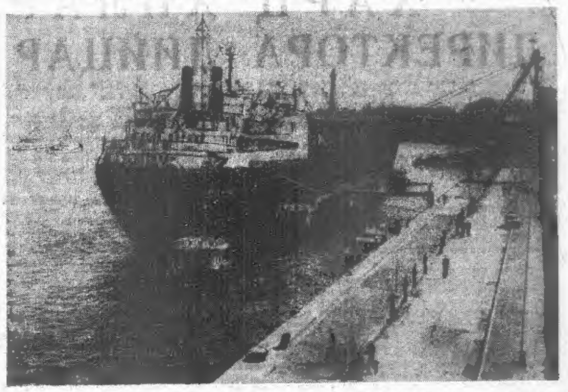

ГДР-чарча доазона юкхерча Балтийски фордa тІерча Свиноусьце-2 яхача польски эгтаре къоногІча лерта болх бе белалейтай. Йоаза автоматизации механизации ю йола кхинараш кІор тІабуттa мерах бола. Шера керте 1,5 миллион тонн тІабетта мегагІвеннa я из.

СУРТА ТІА: кІор тІабеттам натх.
ЦАФ—ТАСС-а сурт.

СПОРТ
«ТЕРЕК» ЦІАЬКХА А ИЙШАР

Самардийлаьхьa Перьм яхача гораде хилар «А» класса шоллагІча группа кхоалагІча подгруппе эзйоагІача шин команда дагІалара матч. Моттигерча «Заря» яхача командана лайзар грозненски «Терека» футболисташ. Цига счет 1 : 2 йолаш грозненаш йийшар.

ШоллагІйола гол матч йистелла 30 секунд мара ца йисача хана чутехай.

Тхога язду

БОЛХ А БЕШ ДЕШАШ ХИЛАР

Грозненски района Ермоловски боьллай нагмрай юкъарча школа дІадахача дешара шера дешаш хилар 70 герга саг. Уж бар промышленни предприятеш а, юртбоахама а беллай гІулакхера наки. ХІанз уж массена а дийше йистеяьнна.

Шоашка кхьочачех кхеачам бецІергболаш бац выпускникаш. Болх бешшехьа а юкъерча а лакхерча а специальни дешара заведенешка доаш бака лаьрхІад цар.

Я. ЦУЕВ.

БЕРАШ РАЬЗА ДА

«Красный молот» заводе хиначе хоза хургьа делаш, паезаш лалаче берий зоане езаш. Тайп-тайпара ловзараш деш, спортивни яйнаш дІаеьча, юникаш, журналаш дешаш, кхьдар деш бІаргага йиш а уж хІанзарча дийнаш. Уж да цу заводе болх беча къахьегамхой бераш. Уж городаш арахьа салоІа дешейта вІаштІехь да дьюначе дахьита — номешта новкъосталга шоай дахаш тІа лагерь вІаштІехьдьйккхай завода администрацей общественностей. 126 саг ва лагере хІара сезонах салоІаш.

Дика вІаштІехьбаьккха дІахьу берий салоІам. Царна мел Іоар делаш да уххаза. Сакъердаме художественни литература долаш библиотека я. Карусельш, качели, бурчолгаш, теннис, метаниш, кхыдар да.

Деьица — поэтица дага а буьлаш дикагІа хургІончa тайпара чакхйоах уххазарча воспитательаш тайп-тайпара мероприятеш. Бераш чІоагІа раьзе хилар шахматех республика чемпион волча Налчикевца, Сийлахь-боккхача тІома шераш Грозный йоаш тІемаш даьча 308-че Гвардейски метастролкевон полка делтьалошца, хІанз заводе болх беш болча комсомола ветеранашца, кхычача хиннача вІашагІкхетарашта. ХІанзашa шоашта ца кхийне дукха нордааладаре дабер бераша.

Кест-кесте я экскурсеш, поход. В. И. Ленина беларе цун гІулакхаш дейзар пионерий Доадбе ая экскурсеш.

Сакъердаме хот бераша учи за чкхдеиа цІейн. Масса «ФаьлгІай дунен тІа» яхача фильм гай цІайна мийче оа бераша шоаш хьийар шоашта хоза костюмаш. ХІанз «Тха аьхк яьхча тамах дикагІа сурт диллара, пластилинах маллагІа хІама хьоара мабзналча конкурсага кийчлуш да уж.

Геттара чІоагІа безам тІабенав салоІачар тайп - тайпара бацоегІаш йоазара, уж Іомалра. Цу гІулакха лаьрхІа бакой яхача юрта ух бераш. Цига церна бІарга ца ийна тайпа бацоегІаш я. Укх денашка а цига бака кийчлуш ба лагера салоІараш.

М. МАРХИЕВ,
ГрозГЭИ оператор.

ЦУН СИЙ ДУ

41 шу да Осипова Анна Дмитриевнас здравоохранение системе болх бу. КІаьяга ха ц ш из. Цу ЦІеьхача хана шийх гІалат ца доалийташ хІьабиь ца шой сийлен къахьегалья ия.

Грозненски № 5 йолча городской больница нана я Анна Дмитриевна. МаллагІа шийгара эша гІулакх де гІертаи, укрепоаца Іомарзе йоланаш массененa а дукха еза из. Боккъала дика саг я из, оал цох из мел йоазале. ХІьта из доагІаш а оал.

1962-ча шера пенсе тІа яр А. Д. Осипова. Баьдда цІогІа Іомайна оагІа магазар бала юкъе хьалкхийнача Анна Дмитриевнай. Юха а атта доаца деккараш кхоачеда яхар. ХІаьта цун из анна вІаштІехь а доал. Уналшта юкъерча зІамагІболчар нана, хІьта боккхагІболчар йиша оал ноа. Из доагІаш оал. Я а я из неча, йиша, текшаме новкъост. Из йоаш цох Октябрьски района 56-ча участкe цуна цкьана бохча нана а.

М. ГЕНЕРАЛЕНКО.

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоалая Грозни хулейгуш моаlаш хургьа, сайрейна лоаман районашка дакъахьаргхие, малабеадакхьаре юкъерча гІалхкьа я белаш, тІакхха чІоагІа а дьехкаш мух хургба, республике гІолла 30—35 градуси Грозне 32—34 градуси йІоахал хургьа.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЦХЬОАГІО ЙОЛАШИ КХОТАБЕННЕИ

ВАРШАВА, 16 июль. (ТАСС). Таханарча польски газетий хьалхара оагІонаш хьеллалу социалистически мехкий партейи правительстваийн кулгалхой Варшаве вІашагІкхетарах болча хоамаца. «Жолнеж вольности» яхача газета керте йиль чу тІа белгалдоаккх «Марксизма-ленинизма принципаш тІа цхьоагІон кхотадалари». Польша профсоюзий центральни совета орган долча «Глас Працы» яхача газета шеча ялапаша керте яздаьд: «ЦхьоагІон кхотедалари ха но яхар да», аьнна.

СОФИЯ, 16 июль. (ТАСС). Социалистически мехкий партейи правительстваий кулгалхой вІашагІкхетарах йола коммюнике араййаккхаш, болгарски кепайоаздоно белгалдоаккх, вІашагІкхетар чакхдаьлар цІенча дег тІара, вежарашка Іимерза йолаш, бІаза цхьа барта доттагІалла долаш, социалистически система, цун цхьоагІо чІоагІъяра, из кхотайра бокхха лоархІам болаш а хургда из, яхаш.

Практика хьакьехад, язду «Земеделско знаме», ишта вІашагІкхетараши консультацеши къаьтга а хаьдда а цхьа хІамз лерхІон хилар: марксизма-ленинизмаи пролетарски интернационализмаи ларда тІа социалистически мехкий вежарашка йола цхьоагІо, уж кхотадалар дегІалоаллаар. Цу хьакъехьа аьлча Варшаве вІашагІкхетар Іалабмате бокхха лоархІам болаш да, социалистически система чІоагІъяра, деррига антиимпериалистически низий хьинар айлара, дунен халкъашта юкъера гІулакхаш дерттІа дегІалахаре дика возайстан ертьа цо.

Доккха ираз да вай социализма идеяй а гІулекха а. Йоаз дІахо газето, вай доттагІаленцен вІаши гІулакхаш лелаварцеи болхлойн ахархойн ытрара хьалхарча паччахьалкхенна дувзаденна долаш. Советски Союз вай ниа бола чІоагІалок дика хьекхами ба. Шиий интернациональни декхар кхоачашдеш, цу мехкон цун халкъон шиий эггара хьалхара деккар лерхІ вежарашка долча мехкий вІаши дола социалистически воттагІлеи цхьоагІон кхотадалари дІахо а чІоагІдари кІоаргдари, вІаши юкъера гІулакхаш лаккдар.

Цунах латт вай низа, вай чІоагІон дара.

Болгарски халкъо, белгалдоаккх газето, дІенча дег тІара къоабалду Варшаве вІашагІкхетар, цун результаташа вай доттагІал, цхьоагІо, массе а оагІора вай вІаши леладу гІулакхаш чІоагІдергхилларах, машара, демократе, къамаш шоай лоІаме хилара, социализма гІулакха керда толамаш дахара лоаттабеча къовсаме деррига прогрессивни низаш кхы а кхоадергхиларах тема а темаш.

БУДАПЕШТ, 16 июль. (ТАСС). Социалистически мехкий партейи правительствийи кулгалхой Варшаве вІашагІкхетарах йола коммюнике тахан деррига будапештски газетий хьалхарча оагІош тІа арояьккхай.

«Мадьяр немзет» яхача дунен халкъашта юкъерча комментаре тІа белгальяккхад, социалистически мехкий кулгалхой дунен халкъашта юкъерча актуальни проблемашка, хІьта кІоса дунен халкъашта юкъерча болхлой болама дешашка а хьажар. Цунна дувзаденна, йоах коммюнике тІа, хьоаду Вьетнамаха ГаргарчеМалхбоалеха, хІьта ишта социалистически мехкашта дукъала империалистически низаша беча подрывной балдах а. «Мадьяр немзета», белгалдоаккх, вІашагІкхетта кинараша Чехословаке Коммунистически парте Центральни Комитетага письмо дахьийтар.

БЕРЛИН, 16 июль. (ТАСС). ГДР таханарча газетий оагІонаш тІа керттера моттиг дІаенний социалистически мехкий партейи правительствойи кулгалхой Варшаве вІашагІкхетар йистедалара. ВІашагІкхетарах йола коммюнике хьалхарча оагІош тІа арояьккхай.

«Варшаве вІашагІкхетар чакхдьлар вежарашка Іимерза, цхьа барте доттагІали холаш» — яхаш язду «Нойес дойчланда».

«Берлинер цайтунга» къаьстта белгалбоаккх социалистически мехкий хьалхле лелаеча дештаний низаш империализмана дукъаларча къовсаме кхотадара бола лоІам.

КХЫЧА МЕХКИЙ КЕПАЙОАЗОН ОБЗОР

Дунен прессо шерра лувш социалистически мехкий партейи правительстваийи кулгалхой Варшаве вІашагІкхетарах. Цу вІашагІкхетарах официально хоам беш, дукхахча газеташа белгалдоаккх, цунна юкъе дакъа лоацош хиннараша марксизма - ленинизмаи пролетарски интернационализмаи ларда тІа вежарашка йола гІулакхаш массе а оагІорахьара дегІалоалладе, социалистически система, цун цхьоагІон кхотадалаон чІоагІъе лоІам болаш хинна хилар.

«Работническо дело» яхача болгарски газето шиий редакционни статьи хетаяьй Женева 18 паччахьалкхен герз дІадаккхарах йолча Комитето шиий болх юха дІаболабара. Газета хетачох, Комитета балха ларде оттаеза герз хьадела зоаадархи герз дІадаккхараха лаьца тІехьатетти кхш йоанаш ле дезаа гІулакх ял советски правительства меморандум. Статья тІа белгалдоаккх, советски меморандума тІа машара халкъий кхерамален чІоагІъяра тІаедзаяь конструктивни предложенеш хилар.

Парте чургІолта съезде яь дукха ха йоацаш хиннача Польски вІашагІкхийттача болхлой парте ЦК-а пленума тезисаш юш варшавски кепайоазоно. «Трибуна мазовецка» яхача газето белгалдоаккх, «съезда яьча тезисаша польски халкъан хайкъа Іаьдлаш карагІдьнаирий итогаш ю, цар тІа кхахьегамхой авангарда дезача гІулакхай программа. Польша дІахо дегІайоалара программа я», яхаш. Газето белгалдоаккх, съезда еш йола кийчо къахьегамхой политически организацешони хьинар айдаларца белгалйоалаш хилар.

Вьетнамерча событешта йоккха моттиг къестаю шиий оагІонаш тІа доазол дехьарча пресса. Дукхахча обозревательша белгал мя лаххара, США оборона министр Клиффорд Къулбехьев Вьетнаме лахаро тешал ду Пентагон тІема гІулакхаш сихде кийчлуш хилара. Теркам тІабохийт сайгонски режима марионеточни эскар чІоагІдара йола США планаш юкъаш оборона министра аьнначох.

«Нью-Йорк таймс» а кхыча американски газеташа а хоам бу США авиацее Вьетнама Демократически Республика территоре тІа кхы а бомбаш йийтта хиларах.

ДРВ-ан США-и вакиалашта юкъе хинна парижска официальни барелаш юрцаш, доазол дехьарча цхьайолча газеташа йоах, цу бессаша хІанзалца пайдане хІама даьдац керттера дош— ДРВ-ана етта бомбаши цунна дукъала лезаду деррига кхьдола тІема гІулакхаши дувиалга йоацаш сошалдар къастаде ца тугаш американски оагІув хилар бахьан долаш. Цунах дувл къаьстта аьлча, парижски «Юманите»:

Токийски «Акахатас» гучайоах Японе реакционни низаша США-ца американски воещщино Окинава яхача гІайрена дІахо а оккупаци ярa хьакъехьа вІашагІоаллачун планаш. Газета белгалдоаккх, цу низаша Японера Окинава юхаккхайтара хьакъехьа японски халкъо хьаІехараш телхадеш хилар.

(ТАСС).

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

САЙГОНЕ ХИННА СОВЕЩАНЕШ

ВАШИНГТОН, 16 июль. ТАСС-а КОРР. А. МЕЛИКЯНА хьажойт:

США оборона министр Кларк Клиффорд Сайгоне вІашагІкхийтта хилар Къулбехьан Вьетнамерча американски тІема низий командующи волча инарала Абрамсеци США посолаца Банкерци. Американски агентстваша деча хоамех, совещанешка дийцар Къулбехьан Вьетнамера тІемон политически хьал, хІьта ишта сайгонски эскар чІоагІдара гІулакхаш а.

Ше Сайгоне хьа ма кхаьчча Пентагона шефо аьлар, сайгонски эскаре эша герз сихагІа хьакхайчийта гІерт ша, цо вьетнамски тІем тІа кхы а боккхагІа лоархІам бола гІулакх дергдолаш. «Вашингтон ивнинг стар» яхача газета корреспонденто яхачох, США гІерт сайгонски режима эскар» автоматически топашца, самолеташца, хІамзари тІем бара эшача кхыча керттера средствашца» Іалошде.

ХАРЖАРХОЙ КХААШЦА ТІЕХЬАБАХАРАХ ЛАЬЦАВ

ТОКИО, 16 июль. (ТАСС). **Киото яхача префектуре тахкое лаьцав «Фудзи сайтэцу» яхача болат йоалавеча компане цхьан завода управляющ заместитель волв Нисси Миинами цо харжаний закон телхадарах. Укх шера 7-ча июле парламента лакхерча палате хиннача харжамашка дола деш йолча либерально-демократически партегара волча кандидатагахьа Тио Нагаогахьа, кхоъ а тайпа харжархой шийгахьа бахара беллa веш ва Миинами. Тио Нагаго хІанз парламента депутат ва. Японе керттерча полицейски управлене даннеех кхоашашта хьалхарча июле хиннача компане харжаний закон телхадеш масеки итташ зэараш меттиг я.**

Португальски колонизатораша хинна зе

ДАКАР, 16 июль. (ТАСС). 12 июне денз 28 июне кхачаллe йолча хана «португальски» Гвинеи мукъаяккхара эскара тІемахоша къулбахьен фронте дукххаза чІоагІа хІамаш йийттай колонизаторашта.

Гвинеи Вьышарча мусе (Пигк) гІайренаши шоай лоІаме хилара африкански парте укказа дІайоаржаьча коммюнике тІа аьнад, цу хана кхъ 106 салозарозски каратель вийнав, нах тІема казарма йохаьйтй. Гахунжна яхача нах бахача пунктера моастагІчун чІоагІъян лагерь хьалабцай, тІема кхоачамаш чудола ши склади доаторa склада эккхийтай.

АБЕРНЕТЕ ЗАЙВЛЕНИ

ВАШИНГТОН, 16 июль. (ТАСС). Америка лакъа лоапарий болама керте латтача «Къулбехьарча христиански хьалхле лелаяча конференце» организаце кулгалхочо Абернете аьнад, къечар къовсам дукххьалара политически гІулакхаш лелаларга боалаш латт.

Укказа митинге къамель деш, Абернете аьлар, шоаш дІадехараш республикански демократически партей съездашка кхачийта дагеба къебараш. Цхьабакъа, цунах чоачам бац Іергдаш тхо, аьнна белгалдаьккхар цо. Къечар кхоча юкъе дакъа лоацараша дІадехараш хІара харжамий округа дІакхачийта дага ва тхо. Абернете белгалдаьккхар, дакъеи боккъон болчача американски хьашташ телачча конгрессе членашта дукъала харжамашка кхадж тоссаргхиларах.

КИТАЕРА СОБЫТЕШ

Машиннаькъа транспорта дешай хьакъехьа Пекине хиннача совещане дукха хе йоацаш Чжоу Эньлая лаьча къамальцара цхьадола хІаман фуд хайнад. Доазол дехьарча кепайоазон тІа арадаьккхача хоамашка диллача Чжоу Эньлая дІакхайкадаьд, масала, кхаь машиннакъа узлерча — Люнжоурча (къулбамалхбузе), Чоньчжоурча (Центральни район), Шэньянерча (къилбаседе) хьала сагтдеш хилар. Из леткъаш хиннав моттигашка Пекина распоряжениеш кхоачашъеш ца хилара, вІашиий юкъе лаття къовсамаш ца совцаш хилара, дІахо а вІашиий герзаьца довнаш деш хилара.

Укх тІеххьарча хана Юньнань а Фуцзянь а каст-кастагІа хьекаю кхоккам чІоагІагІа хулаш латтара хьакъехьа хоамаш ухача провинциальни газеташ. Юньнане шоайла моастагІа леладу хуьнвэйбиний шиий организаци оІашиий тоІае дагахьа «культурни революцие гІулакхашта йола группаш», юкъе гІортарах лаьца. Цо провинце «керда Іальдал» оттадара масистaша лоттабеча къовсама, гучогІа. чІоагІа дукъале пийклу. Доазол дехьарча корреспонденташа къахойташ ма хиллара. Куньмине, цу провинце керттерча городе баха нах раьза боацаш ба. Цу хоамашка диллача, тигарча автомобильни завода болхлой выступленеш тоІае бІу тІахьажаб.

Маонсташа провинце шоай «ревком» вІашагІйоллара кампани чакхйоах КПК юньнаньски провинциальни комитета хьалхара секретара ва. Лю Шао-ши агент хилар дІахьийна Янь Хун-янь «гучаваккхара» лозунг а йолаш. «МоветагІехи агентехи» дІалерхІ ишта КПК провинциальни комитета хьалхарча секретара деккараш кхоачашду Чжао Изань-мянь, Куньмински тІема округа политически комиссар Ли Чэньфан, дукха а кхыбола моттигашкара партийни, паччахьалкхен, тІема деятелаш.

Пекински газеташа каст-каста хоамаш ду тІема гІулакхерча нахах, хуивэйбинех, цзаофанех вІашагІъехха йоккхий «Мао идей пропагандистий» отрядаш юртий районашка ухийташ хилара хьакъехьа. Дукха ха йоацаш Ланчжоура юрта вахийта тІема гІулакхерча нахах вола 15 эзар саг.

Маонсташа ахархошта беча тІагІортамо раьза ца хилар хьалхьеду. Цхьайолча ханашка гуччахьара дукъале яр хул цунах, цунна тешал ду провинциальни газеташ тІа деча хоамашa.

Ишттa, 13 июне «Хэнань жибао» укх тайпара долчиха яздоро Наньюэ уезди центра ахархоша дая дов: «Ахархоша ерргга гороха чуухя а дІахуха а моттигаш дІалийцар, предприятеши магаланаши хІаллийаар, цигара болх соцабьбар. «Тха оборонительни районе чувенар кийна а волаш юхагІортаа» а яхаш ахархоша деррига къехьнека кІийлемаш яьяр, машинашта чухьежар, гІаш тІехбуллача нахагара документаш хеттара». Цу газето хоам бора, ахархой духьалбаьккхаб уезде вІашагІъеллача «Іаьдала кердача органа», яхаш. «Цар йоах, — яздора газето, — пролетарски революционераш (ишта аьлча, хуивэйбинаши цзаофанеши) — уж революцина мэзаш да».

«Культурни революце» доккха зе техаш Китая юрта боахама, мехкара кхачаш халонаш алсамъяьхай. Вочалаьяйад ахархой материальни хьал. Промышленности транспортни легІаръялар бахьан долаш хьалха кІэарел дикка кІезигагІа удобренеш дІаваз кхашка. Укх тІеххьарча шин шера сепал керда кргнетганони гІаллонаш елгeм искусственни удобренеи предприятеш хьалъелгеп. Йолаш йолча плотинашта каналашта ремонт ца я массех шу да. Цу гІулакхо хІанз чІоагІа халча оттабу Іаьрма хиш тІаваланцара хьовсам.

(ТАСС).

ЯДЕРНИ ТОХКАМАШ

ПАРИЖ, 16 июль. (ТАСС). Франс Пресс яхача агентства корреспондента беча хоамах, хІалзарча тохкамий серех экспериментальни ядерни устройство салхан Тайжача океана тІерча Моруроа яхача полигоне эккийтай Франце.

Франце тІема низий министерства хоам баьб шоекъерa ниа бола ядерни устройство эккийтай, аьнна.

ВЬЕТНАМА ДЕМОКРАТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА. Виньфу провинце Тисхувиг яхача юргбоахама кооперативе къахьегаш бола мехкарий. Укх шера хІара гектара тІара алх-алх тонна дуга даьха гІерт кооператива.

ВИА—ТАСС-а сурт.

ЛАДУВГІА, ХЬАЖА

18 июль

6.30 — Нохч-ГІалгІай лаьттаделадархо (гІалгІай меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Объявленеш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» яхача газетий обзор. 7.20 — Передачай программа. 7.25 — Москва. 8.15 — «Сердало» яхача газета обзор. 8.25 — Балалайкаци фортепьянаци йола сюита. Василенко. 8.45 — КПСС Центральни Комитета апрельски Пленуми решенеш дог урегІагду» яха передача. (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «Къона смена» (нохчий меттала). 16.20 — Ашараш. 16.30 — Бассенаш «ТІеххьара аккорд» яха дуацар (гІалгІай меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — Юртбоахама болхлошта «Ашарий ах сахьат» яха концерт. 17.30 — «Вай индустриальни мохк» (гІалгІай меттала). 17.45 — Владимир Ильич Ленин вай 100 шу. дизарга. «Патриот интернационалист хилар» яха беседа (гІалгІай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Москва.

УКВ

9.00 — Армянски литературе классика Ваана Теряна литературни портрет. 9.40 — Т. Кокойте халхара кІирий симфони. 10.27 — Берашта «Мэрийчай берал» яха радиопостановка. 11.27 — Концерт. «Дерия» Николая стихаш илleш. 18.00 — «Вольный играет малахит» яха музыкальни радиокомпозици. 18.45 — «Таастиик на ветру» яхача спектакла монтаж, (нохчий меттала). 19.31 — «Симфоне мехка гІолла» яхь барзакэ музыкальни композици. 20.47 — Гаьнарча седкъан сердал» яха радиопостановке.

19 июль

18.00 — Дешархошта «Шерара сиепа» яха фильм (нохчий меттала доакх). 18.25 — Телевизионни кердадараш (гІалгІай, эрсий меттала). 18.50 — «Кердадарий эстафета» (гІалгІай меттала доакх). 19.05 — «Къовсанча аьрэ» телевизионни фильм. 20.05 — Республика кхашка. 20.20 — Шолла беааш. 20.30 — «Деррига а сага долча бехката» СССР Лакхехьара Совета депутата выступлени. 20.55 — Передачай программа. 21.00 — Эттара «ЦІахгагІа йола бийса» яха художественни фильм.

19 июль

8.30 — Нохч-ГІалгІай лаьттаделадархо (эрсий меттала). 8.45 — Ашараш. 8.50 — Объявленеш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — Передачай программа. 7.25 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — Сакъерламерча ашарий концерт. 8.45 — «Къона тІехье» (гІалгІай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — Нохч-ГІалгІай радиоинструментальни ансамбль а микрофона хьалхашка. 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — Концерт. 17.30 — «Юрта массово-политически болх боапамагІа бе» (нохчий меттала). 17.45 — «Хьахархочун йоакхонаш» яха передача (гІалгІай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Москва.

18.00 — Нохч-ГІалгІай музыкальни фольклор. ШоллагІа передача (нохчий меттала). 18.45 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 19.15 — Дешархошта «Лаьттан хІаллара хиш» яха фильм (нохчий меттала доакх). 19.25 — Вознесенски газобензинови завод болх беш я. 19.55 — «Хьа хьамсара саг» яха художественни фильм. Хьалхара сери. 20.55 — Передачай программа. 21.00 — «Эстрадин иллей дунен халкъашта юкъера конкурс» яха фильм-концерт.

«СЕРДАЛО» ГАЗЕТА РЕДАКЦЕ ПРОФСОЮЗА МЕСТКОМА ПЕЧАТЬ ЕЙНАЙ, ИЗ ТІАТЦІАЯЬ КАЬХАТ ХАРЦАХЬА ЛОАРХІАЛДА

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина урам, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-00; редактора зам.—3-39-11; бехктакхама секретара—3-34-38; партийни ваІаран, культуран, промышленности отделий—3-42-30; юрта боахаман письмай отделий—3-42-28.
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.
«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект, 7/84.
Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.
СФ05130. Заказ № 2999.